



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

anapesticis ac heroicis: hoc autem obiērim in sacris, quæ à te cōcinnè quotidie habitæ sunt, orationibus, ad animarum ædificationem, & augmentum vniuersæ venerandæ Ecclesie: quas celeri calamo & atramento notis excipiens, & optimis tradens scriptoribus studium adhibui, vt artificiosè referrētur in codicem. Sunt eæ verò eiusmodi, vt per eas omnibus proponatur pius purusque cultus ac fides: publica autem notetur ignominia somnium hereticorum. Si enim tui obliuiscar, excidam à Dei memoria: & nisi tui meminero, lapidibus proijciar in profundum: & lingua, vt dicit diuinus Psalmographus, adhaereat faucibus. hoc est enim mihi omnium debitorum preciosissimum, tui semper habere in corde monumentum.

Deceterò autem æquum est, vt ad te conuertamus orationem, ô Dei serue, quicumque es, qui me nolentem incitasti ad hoc certamen, & cōgisti aggredi ea, quæ vires superant, Tibi mea accepta sit obedientia, & meæ orationis adspiciens humilitatem & inornatam dictionem, me accuses negligentie. Non enim diuino patri aliquid dignum attulimus, aut potuimus propè accedere ad dignitatem harū, quæ propè sunt, virtutum. Res enim eius omnem dicēdi facultatem superant, ad eò vt omnes laudatores ex æquo non assequantur oratione eum, qui ipsi debetur, honorem. Ego autem, qui omniū longissimè absum ab eo laudando pro meritis, propono promptam & alacrem volūtatē, vt accipiatur, vt qui & laborem dicēdi inopia, senioq; & morbo frangar. Tu verò mercedem ac remunerationem à Deo acceperis, intercessorem, defensorem & propugnatorem, & tuæ spei adimpletorem, quem ex Deo dilexisti, habēs Tarasium. Qui & suis ad Deum intercessionibus assatim & securè præbeat, quæ sunt vsui ad hanc caducam vitam: & præstet, vt tuæ vitæ ita illic reddas rationem, vt reus non peragaris. Quod tecum detur omnibus consequi, qui purè ac sincerè in Deum sperauerunt, eius gratia & copiosis miserationibus, intercedente intemerata & casta Deigenitrice, & cælestibus & omnibus sanctis, Amen.

Conciones
S. Tarasij.

Psal. 136.

Intercessor,
defensor,
propugna-
tor, Tara-
sius.

VITA ET PASSIO S. NESTORIS EPISCOPI,
EX QVODAM EGREGIO MS. CODICE DESCRIPTA: SED
stylo ferè mutato, & quibusdam redditis paraphrasticòs, per F. Laur. Surium.
Consentiunt autem huic historiæ antiquissima Martyrologia.



Ides nos admonet in sanctorum martyrum redire memoriam, & videre palmas & triumphos athletarum Christi, illustria nobis exempla suppeditantium: quos filius coronauit, glorificauit & pater. Athletas autem dico, nō illos, qui vmbatica nobis certamina exhibent, quorum laus dubia est & incerta victoria, & corona corruptibilis: sed illos potius egregios viros, qui vsque ad mortem decertarūt, nē negarent Christum filium Dei, tenentes fidiſſimam promissionem illius, dicentis: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo, qui est in cælis. Ex horum cælestium planè athletarum numero est

26. FEBRVA.

Matth. 10.

Nestor beatissimus: qui incidit in eam tempestatem, qua Decius tyrānus, crudelissimis propositis edictis, iussit omnes inuocantes nomen Domini nostri Iesu Christi, vocari ad impura demonum sacrificia: si qui autem ea facere detrectarent, eos poenis atrocibus subditos necari. Erat tum in Pamphylia Præses Pollio, qui Christianos ad edenda idolis immolata cōpellebat. Passi tūc sunt beati martyres Papias, Diodorus, Comon & Claudianus. Porro eodem tempore episcopi munere fungebatur S. Nestor, fide & religione per omnem vitam insignis, tantaque humilitate & modestia, vt ipsi etiam Irenarcho vita & conuersatio eius esset formidabilis, nec literis tyrannicis apud illum agere, aut illi se opponere auderet. Tandem cum suis communicato cōsilio, ita dixit: Non possumus quicumquam aduersus Christianos, nisi prius, illorum episcopus comprehensus sit, cui omnes obediūt. Non latuit Nestorem, quas illi insidias molirentur: itaq; plebem omnem iussit abscedere, veritus nē lutorum morsibus patērent: ipse verò nihil territus, non discessit à domo sua: sed orationi incumbens nocte ac die, hoc vel maximè Dominum pastor bonus rogabat, vt gregem suum conseruaret.

Nestoris vitam etiam Irenarchus veretur.

Cingit ab
hominibus do-
mus eius.

Interim persecutores & quidam ex ciuibus, homines nequam & improbi, domum eius vndique circumdant, atque ex ijs vnus ad ostium accedens, clamare coepit & vocare Nestorem, qui tum orationi intentus erat: sed vnus ex pueris eius indicauit illi, adesse praeforibus, qui ipsum querebant. Completis igitur precibus, egreditur ad illos. Tum vero illi submisso capite, eum reuerterer adorarunt. Quibus Nestor, Ecquenam, inquit, filioli causa est, ob quam huc ad nos accessistis? Responderunt illi: Omnis curia vocat te. Ille itaque signans se in nomine Domini Iesu Christi, placide admodum instar ouis illos sequebatur. Vbi autem in forum ventum est, curia omnis surrexit, eumque honorifice salutauit. At Nestor, Ignoscat, inquit, vobis Deus: cur isthuc facitis? Responderunt illi: Facimus pro dignitate. nam tua vita & conuersatio sic meretur. Deinde tollunt eum extra turbas ad locum quendam separatum: vbi cum permulta fuissent posita subsellia, iubet adferri thronum, in quo sedeat episcopus. Ille vero ait: Satis mihi honoris haec oblatum est: dicite iam, cur me accersiri volueritis. Tum Irenarchus, Nostin', inquit, Domine edictum Imperatoris? Et Nestor, Ego, ait, preceptum non Imperatoris, sed omnipotentis Dei noui. Irenarchus dixit: Assentire nobis, Nestor, tranquillo & prompto animo, ne voceris ad iudicis tribunal. Ego vero, inquit S. Nestor, caelestis regis preceptis & voluntati assentior. Respondit Irenarchus: Demonium habes. Dixit S. Nestor: Vtinam a demonibus immunes vos essetis, nec coleretis demones. Irenarchus dixit: Itane ausus es homo importunissime, deos nostros demones appellare? Respondit S. Nestor: Ego vero eos esse demones non solum verbis affirmo, sed etiam propria illorum, cum in energumenis coniurantur, confessione confirmo. Tum Irenarchus caput agitans: Ego, inquit, efficiam apud Praesidem, vt tormentis adactus, confitearis eos esse re vera deos, & non demones. S. Nestor, cum crucis Christi signum pinxisset digitis in fronte sua, dixit: Quid mihi tormenta minaris? Ego neque tua, neque Praesidis tormenta timeo, sed ea, quae Christus Deus meus minatur. Porro Irenarchus tradidit sanctum virum duobus Christianorum persecutoribus, & profectus est Pergam. Sequebatur autem agnus lupum. In ipso vero itinere accidit subito non mediocri terremoto, & vox cepit lapsa, confirmauit martyrem Christi. At illi territi, & obstupefacti, dicunt ad Episcopum: Domine Episcope, quis hic sonus est, & vnde hic terremoto? Respondit ille: Signum est Christi Dei mei. Cumque venissent ad urbem quarta sabbati, hora vndecima, manserunt extra oppidum in hospicio quodam. Postquam autem Irenarchus indicauit Praesidi de sancto Nestore, ille manens sedit pro tribunali, & beatus Nestor ei oblatum est. Porro Irenarchus praebuit relationem Urbano adiutori, qui iubente Praeside eam recitauit:

Cruce se
consignat.

Constanter
respondet
Irenarcho.

Cruce se
signat.

Litterae ad
Praesidem.

Iterum sibi
Cruce im-
primit.

Eupator & Socrates totusque Senatus, Domino praestantissimo Praesidi salutem. Cum ad tuam celsitudinem allata essent scripta diuina Domini Imperatoris nostri, quibus iubebatur, vt Christiani omnes a sententia male ipsi insita deducti, ad sacrificia perducantur: humanitas tua nihil seuerè & perturbatè, sed comiter & sedatè omnia agere voluit. Verum hac lenitate parum effectum est, cum illi obstinatis animis edictum Imperatorium contempnant. Nam & iste rogatus a nobis & a toto Senatu, non solum ipse non cessit, sed etiam omnes, qui illi parent, eius tanquam principis sui, exemplis animati, morigeros se praebere edictis noluerunt. Et nos quidem interim isti suadere non cessauimus, vt, quemadmodum inuictissimi principis literis iubetur, ad templum Iouis accederet: ille vero deos immortales contumelijs & conuicijs profecit. Sed neque ab Imperatoris, licet absentis, minimè ferendis iniurijs abstinuit: & in te quoque eadem procacitate usus est. Quamobrem compulsus est Senatus eum tuae exhibere celsitudini.

His lectis literis, Praeses dicit sancto Nestori: Quis vocaris? Beatus Nestor dixit: Seruus Christi. Praeses dixit: Ego non de conditione, sed de nomine percontatus sum. Nestor ait: Ego vero Christianus sum: & hoc nomen est mihi. Quod si vero etiam temporarium vis nomen scire, equidem Nestor vocor. Praeses dixit: Pone dijs thura immortalibus, & ego quamprimum scribam Augusto, vt te iubeat esse principem sacerdotum, & vt omnia tuae subiaceant ditioni, honoribusque & diuitijs auctus, multos annos possis preclare & splendide viuere. Tum vero sanctus martyr sublatis in caelum oculis, sequi, cruce signans, dixit ad Praesidem: Etiam si hoc corpusculum multiuarijs subdas cruciamentis, si vincula, si bestias, si ferrum adhibeas, donec spiritus hos reget artus, non potero certe adduci,

vt negem nomen Dei mei, quod est super omne nomē. His dictis, iussit eum Præses sus- Philip. 2.
pendi in euleo, & crudelissimè torqueri. Parent crudeli domino crudeles ministri, & Torquetur
in sancti martyris latera tam profundè vngulas imprimunt, vt etiam costæ nudarētur. atrocissimè
Ille verò pfallebat, dicens: Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius Psalm. 33.
in ore meo. Iudex verò stupens ad tantam eius tolerantiam, dixit: Non erubescis mor-
talium omnium infelicissimè, spem tuam collocare in homine, eo què violenta morte
perempto? Beatus Nestor respondit: Sit planè hæc & mea & omnium, qui inuocant no-
men Domini nostri Iesu Christi, confusio & verecundia.

Cùm autem turbæ vociferarentur, vt eum Præses tolleret è medio, per præconem
eum interrogauit: Visne sacrificare dijs? Sanctus martyr in Christo benè confidens, re-
spondit: Impijssimè & sceleratissimè fili diaboli, non modò tu Dei conspectum non ver- Prou. 8.
reris, qui tibi hunc donauit principatum: (per illum enim reges regnant, & principes
imperant, & potentes decernunt iustitiam) sed me quoquè compellis relinquere verum
Deum, conditorem & saluatorem omnium nostrum, & adorare vana & saxea simula-
era? Præses dixit: Quid vis, nobiscumne esse, an cum Christo tuo? S. Nestor eum ingenti
gaudio respondit: Cum Christo Deo meo semper fui, & sum, & ero. Vidēs Præses in-
superabilem animi eius constantiam & inuictam tolerantiam, ita tulit sententiam in eum; Mortis sen-
Quandoquidem non vis cōsentire, Nestor, inuictissimo principi, neque sacrificare dijs tentia in eū
immortalibus, sed māuis adherere Christo crucifixo sub Pontio Pilato: ego, vt sis be- pronuncia-
nè deuotus Deo tuo, hanc in te fero sententiam, vt ligno affixus intereas. Itaque vir san- tur.
ctus cruci affixus quidē est, sed ab ipsa cruce, tanquàm è cathedra, docebat Christianos, Crucifixus
dicens: Filioli, stabilis sit nostra confessio ad Deum, & nō negemus eum, qui pro nobis confirmat
passus est, nè lætetur nostra perditione diabolus. Compatiamur ei, vt conglorificemur. Christia-
nos.
Non negemus eum, nè ipse quoquè neget nos. Mementote illum missum à patre re- Philip. 2.
demptorem animarum nostrarum, ad abolenda peccata nostra: qui peccatum non fe-
cit, & pro nobis passus est: cui etiam nos omnes donauit pater, vt in nomine Iesu omne
genu flectatur, cęlestium, terrestrium & inferorum, & omnis lingua confiteatur, quia
Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris. Rursusque ait adstanti turbæ: Filioli,
oremus & flectamus genua ad Deum, per Dominū nostrum Iesum Christum: Omni-
bus autem flectentibus genua, & simul ipso de cruce orāte, cūm dixisset, Amen, obdor-
miuit in Domino.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI PORPHYRII EPISCOPI GAZAE, EX SIMEONE METAPHRASTE,

Authore verò Marco eius ministro & familiari.



Sanctorum virorum certamina, & diuinum eorum zelum 26. FEBRYA.
& desiderium, pulchrum est cōtemplari oculis. Dum enim
cernuntur, digna euadunt quæ amentur. Afferunt autem
non medioerem quoquè vtilitatem, quæ de ijs fiunt narra-
tiones ab ijs, qui accuratè sciunt, subeuntes animos audi-
torum. Est visus quidem auditu fidelior: Persuadet verò eti-
am auditus, si à fide dignis dicantur, quæ dicuntur. Atque
si rerum quidē vtilium esset eiusmodi narratio, vt in eam
nihil posset aut negligentia aut malitia, & non veritati fal-
sum insereretur, supernacaneum esset hæc cōscribere, cūm
sufficeret veritas ad ædificationē, quæ semper per successi-
onem inseretur auribus posterorum. Sed quoniam corrumpit ac perdit tempus, seu per
obliuionem, seu per malitiam atque negligentiam, necessariò accessi ad hanc præsen-
tem scriptionem, nè processu temporis obliuioni mandetur hic vir sanctus, sanctus, in-
quam, Porphyrius. Meminisse enim rerum rectè & ex virtute ab eo gestarum, fit ijs, qui
audiunt, opem ferens medicamentum.

Est verò absurdum, tragicos Poetas & alios eiusmodi, in rebus ridiculis & anilibus
fabulis cōsumere orationem: nos autem despiciere sanctos viros & dignos, qui manden-
tur memoriæ, tradi obliuioni. Quas non ergò dabo pœnas, si non scriptis mandem vi-
tam huius viri pij, vitam, inquam, philosophiæ magistram, eius qui est amulatus vitam,
Cur scribā-
tur sancto-
rū res gestæ.

quæ est in cælo, & qui bella gessit & decertauit, non solum aduersus duces & defensores infanti cultus simulacrorum, sed etiam aduersus vniuersum populum, plenum omni infania: Meminerat enim eorum, quæ à beato Apostolo dicta sunt: Accipite armaturam Dei, vt possitis resistere in die terribili, & omnibus confectis stare. Hac armatura indutus, ad certamina descendit dictus Apostolus. Sed quauis tales & tantos haberet aduersarios, qui Apostolo similem decertationem habuit Porphyrius, ei tamen parem victoriam est assecutus, & in media Gaza erexit trophæum, nempe in sancta Christi ecclesia, quæ fuerat ab eo condita. Præbuit autem ei victoriam, non humana natura, sed mens, quæ diuinam attrahebat gratiam. Nam cum fuisset Christi amator ardentissimus, omnia pati & facere sustinuit.

Quàm multos bellorum impetus excepit hic ab aduersarijs? Quàm multas sustinuit conspirationes & subfannationes? Sed quoniam de præclaro viro fieri non potest vt dicamus omnia, quæ sunt & multa, & multis videntur incredibilia, pauca exponam, quæ memini, cum longo tempore cum eo habitauerim, & ex beata illa & stupenda anima diuturnum fructum perceperim, quæ iam versatur cum angelis. Hinc ergo, qui omne genus virtutis est sortitus, quis non iure laudauerit? Atque scimus quidem, quod huius viri virtutem assequi nulla possit oratio: est tamen mihi aggrediendum, confidenti eius sanctis precibus. Conscribam autem illius laudationem, non magnifica & splendida oratione. Neque enim verborum facundia solet ornare vitam eorum, qui sunt huiusmodi. Sed virtus factorum, ipsam quoque magnificam efficit dictionem. Ego itaque confidens sanctis dicti sancti precibus, ad hanc accedo scriptionem, per ipsas à Domino Iesu Christo gratiam petens & opem, vt possim qualicunq; occasione narrare sancti viri virtutem. Peto autem ab ijs, qui hæc scripta legent, ne diffidere velint ijs, quæ dicuntur. Ipse enim fui spectator viri virtutis, vt qui simul cum eo habitauerim, simul nauigauerim, & simul cum eo sim afflictus vsque ad vltimum diem eius ex hac vita decensus. Hinc verò mihi ducatur principium narrationis.

Gaza vrbs. Gaza est ciuitas Palestina in cõfinio Aegypti: est autem non obscura, sed populo frequens & clara ciuitas. Illo verò tempore in ea viguit hominum infania in colendis idolis. Huius accepit Sacerdotium, qui à nobis laudatur, Porphyrius: qui patriam quidem habuit celestem Hierusalem, (nam in eam fuit adscriptus) terrenam autem Thessalonicam. Erat verò ei genus insigne. Diuinus cum amor subijt relinquendi patriam & splendorem generis & opes infinitas, & vitam amplectendi monasticam. Cumque nauigasset Thessalonica, venit in Aegyptum. Restà autem profectus in Scetrem: & paucis post diebus dignatur venerando habitu. Et cum illic esset versatus quinque annos cum sanctis patribus, alius diuinus amor eum subijt adorandi sancta & veneranda Dei loca. Cumque illic fuisset & adorasset, abiens in partes Iordanis, habitauit in spelunca. Cum illic autem esset versatus quinque annos cum multa afflictione, ex magna siccitate & inequalitate locorum illorum, incidit in magnum morbum. Videns verò se adductum in extremum periculum, Dei prouidentia accersit quendam ex suis notis, vt eum duceret Hierosolyma. Morbus autem erat scirrus hepatis cum continua febre tenuissima. Hoc ergo morbo inualecente, & assidue pungente intestina, & corpore tabescente, ipse non cessabat quotidie obire sancta loca, incuruatus, & non valens recto corpore ingredi, sed in nitens baculo.

Accidit autem illo tempore, vt ego ex Asia nauigarem ad adorandum loca veneranda. Cumque in eis essem, diu ibi sum versatus, me alens operando manibus. callebam enim pulchre scribendi artem. Adspiciens verò sanctum continenter vadentem ad Christi resurrectionem, & ad alia oratoria, mirabar, quod in tanta corporis imbecillitate, non dubitaret se sic cruciari. Quodam autem die cum ei occurrissem in gradibus martyrij, quod fuerat conditum à Constantino Imperatore, non valenti progredi accurrens & ei manum meam porrigens, rogauit ipsum, vt ei inniteretur, & gradus ascenderet. Ille verò nolebat, dicens: Non est iustum, vt ego, qui vado ad petendam veniam peccatorum, nitamur manui alterius. Sed sine, frater, Deum videre meum laborem, vt ineffabili sua clementia mei quoque miseretur. Ibat ergo, & diuina audiebat eloquia, Doctoribus aures adhibens, & mysticam mensam semper participans. Deinde reuertebatur ad suum habitaculum. Et quamnam quidem vitam ageret, erat manifestum. Morbum enim adco contemnebat, vt existimares ipsum habere morbum in alieno corpore. DEI enim

**Hierosolyma quoti-
diè inuisit
sacra loca.**

**Amplectitur
monachi-
smum.
Degit in
specu.**

**Patria Por-
phyrij.**

enim spes ipsum eo leuabat. Hoc autem eum solum malè habebat & mordebat, quòd remansissent facultates, & non conuenienter ei, quod dicit Euangelium, venditè essent & distributæ pauperibus. Causa autem huius impedimenti fuit, quòd essent ei fratres pueri, quando excessit è patria.

Matth. 19.

Hoc ergò agrè ferens, petit à me, qui iam ei eram familiaris, (ei enim ministrabam propter eius infirmitatem) vt nauigarem Thessalonicam, & diuiderem facultates cum suis fratribus. Et cum dedisset mihi scriptum mandatum, & me Domino commendasset, dimisit præbitis mihi minimis impensis, neque enim opes suppetebant. Tunc cum statim venissem Ascalonem, & nauem inuenissem, illinc solui: & cum spatio tredecim dierum secunda fuisset nauigatio, venimus Thessalonicam: & ostenso, quod in scriptis habebam, mandato, diuisi bona cum eius fratribus. Vendidi autem, quæ mihi obtigerant, possessiones ter mille aureis. Vestes verò & argentum mecum tuli, & alios mille quadringentos aureos: & cum omnia collegissem, post tres menses renauigauit. Cum autem spatio duodecim dierum venissem in emporium Ascalonis, & illic iumenta conduxissem, & ea onerassè, ascendi in sanctam ciuitatem. Cum me autem adspexisset vir beatissimus, me est amplexus cum gaudio & lachrymis, (potest enim etiam gaudium exprimere lachrymas) ego verò ipsum non cognoscebam: habebat enim corpus valdè honestum, & faciem rubicundam. volebam autem meos oculos, frequenter ipsum intuentis. Ipse verò cum animaduertisset & subrisisset, placidè dixit: Nè mireris frater Marce, me videns sanum & robustum: sed discè causam sanitatis, & tunc admirare Christi benignitatem ineffabilem, & quemadmodum quæ sunt planè desperata apud homines, facillè possunt apud ipsum corrigi. Ego verò rogavi ipsum, vt mihi diceret causam sanitatis, & quemadmodum talem morbum propulsaerit. Ille autem mihi respondit:

Hic habes nomen auctoris huius historiae.

Quadraginta abhinc diebus cum ego essem in vigilia sanctæ Dominicæ, me inuasit dolor. Quem cum non possem ferre, iui & recubui prope sanctam Caluariam: & cum præ magno dolore essem veluti in ecstasi, video Seruatorem clauis affixum in cruce, & vnum ex latronibus cum ipso pendentem in alia cruce, & incipio clamare & dicere vocem latronis: Memento meî Domine, quando ueneris in regnum tuum. Respondens autem Seruator, dixit latroni pendenti: Descende de cruce, & serua illum, qui recubuit, quomodo tu quoq; fuisti seruatus. Latro verò descendens de cruce, me cõplexus fuit & deosculatus: & porrecta dextera, me fecit surgere, dicens: Veni ad Seruatorem. & statim surrexi, & cucurri ad eum, & video ipsum descendisse de cruce, & mihi dicere: Accipe hoc lignum, & serua. Cumq; accepissem & portassè hoc preciosum lignum, statim ad me redij ab ecstasi: & ab ea hora nullus dolor mihi fuit amplius, neque apparuit locus morbi. Ego autem, his auditis, valdè sum admiratus, & Deum glorificauit: & deceterò fui in virum magis affectus, & ei inseruij diligentius. Reuerà enim, cum renumerassè Dei seruo pecuniam, & cum ei restituissem quæcunq; attuleram, mansi apud eum, ei inseruiens, & fruens spiritalibus eius orationibus. Erat profectò nulli reprehensioni affinis, mitissimus, misericors, habens etiam facultatem discernendi diuinam scripturam, & ea dissoluens, quæ in ea occurrebant, dubia, si vllus alius. Sed neque externæ erat doctrinæ ignarus, respondens & os obstruens hominibus infidelibus, & ijs qui non rectam habent fidem: amator pauperum, misericors, promptas habens lachrymas, senes honorans vt patres, iuniores vt fratres, pueros vt filios: moribus & sermone mitis & humilis, non in simulatione veritatis: neq; enim erat in eo dolus: moderatissimus, aded vt perueniret ad perfectam impatibilitatem, ab ira alienus, non memor acceptæ iniuriæ, non sinens Solem occidere super suam iracundiam, mortuas habens omnes animi perturbationes, præter iram, quam mouebat aduersus inimicos fidei.

Visio mirabilis.

Luc. 23.

Ecce virtutum coetus, quibus vir Dei erat præditus.

Cum autem accepisset à me pecunias, & alia quæ attuli, & vendidisset vestes, & conflasset plurimum pecuniæ, reliquam omnem preciosam supellestem paruo tempore dedit egentibus, non solum in sancta ciuitate, sed etiam in alijs ciuitatibus, vicis & monasterijs, & maximè ijs, quæ erant in Aegypto, erant enim valdè egeni illic monasteria. Quinetiam hospitibus, qui illic versabantur, fuit secundus Abraham. Quamobrem breuissimo tempore distribuit omnes suas facultates, aded vt ipse egeret alimento quòtidiano. Seipsum ergò dedit arti futuri coriarij, pelles lauans & consuens, 2. Thes. 3.

Omnia sua egentibus elargitur.

2. Thef. 3. & in omnibus imitans diuinum illum Apostolum, qui nolebat panem gratis comedere, & licet posset ex alia manuum operatione sibi victum querere, in omnibus tamen voluit esse imitator illius præclari viri, quem diximus, in afflictionibus, & laboribus, & persecutionibus, & periculis maris, & gentium insurrectionibus. Porro autem ego eum rogabam, vt communem vitam mecum ageret. erat enim mihi ex meo vitæ studio victus redundans copiam. Ille verò non sustinuit, dicens: Nihil intulimus in mundum, neque possumus aliquid efferre. Et rursus dicebat: Si quis non operatur, nec comedat. Ego autem liberè apud eum eloquens, dicebam: Cur ergò quando eras diues, non operaberis? nec sinebas vt operarer? Ille autem mihi respondit: Quod prius operabar, erat multis partibus maius, quàm quod nunc operor. Nam hoc nunc quidem alit vnum aut duos, illud autem prius alebat innumerabiles. Non solùm verò illam alebat multitudinem, sed etiam spiritale alimentum suppedirabat meæ animæ.

Fit inuitus presbyter. Cùm hæc ita se haberent, audiisset autem sancti Porphyrij nomen & vitam, qui erat sanctorum locorum Sacerdos, Praylius, eum accersijt, & inuitum ordinauit Presbyterum. Quinetiam ei credidit custodiam venerandi ligni crucis. Tunc cognouimus ea illi euenisse, quæ viderat in ecstasi, quando scilicet vidit Dominum in cruce, & cum eo latronem: Dominum autem dicentem, Accipe & serua mihi hoc lignum. Erat verò beatus Porphyrius, quando accepit ordinationem, circiter quadraginta annos natus. Hunc autem honorem adeptus, non mutauit mores priores, sed mansit in illa afflictione exercitationis. Erat verò illi alimentum panis sordidus & olera, idq; post occasum Solis. alijs autem sanctis diebus hora sexta comedebat, accipiens oleum & caseum & madefacta legumina. Sumebat autem etiam vnum poculum vini temperati, idq; propterea, quòd se malè haberent eius viscera. Hanc viuendi rationem & regulam perpetuò seruauit toto tempore vitæ suæ. Tribus autem annis, postquam fuerat ordinatus, accidit vt Episcopus prædictæ ciuitatis Gazæ à vita excederet. Is erat Aeneas, qui minimo tempore gesserat Episcopatum. ante Aeneam autem Ireonion, qui ipse quoque fuit cuius angelicarum potestatum, cuius laudes fieri non potest vt scribantur in digressione: sed opus esset opere separato ad hoc, vt conscriberemus vitam huius dicti inelyti Ireonionis. Alijs verò id relinquimus scriptoribus, qui eius vitam sciunt accuratè.

Cibus eius. Cùm dormisset ergò prædictus vir sanctus, congregati, qui tunc erant Christiani, valde pauci numero, cum suo clero, & consultantes palàm, cuiam traderent Episcopatum, nihil efficiebant, cùm exorta esset inter eos contentio, cùm alium quidem velent Clerici, alium verò laici. erant enim re verà inter Clericos quidam vitæ honestate ornati. Cùm magna ergò esset confusio, & nihil deduceretur ad effectum, tandem visum est, vt quinque Clerici & totidem laici viri insignes irent ad Pontificem Metropolitanum, & peterent ab eo Episcopum, quem ei reuelasset spiritus sanctus. Pontificatus autem munus tunc obibat Iohannes, qui ipse quoq; erat vir probus & omni virtute ornatus. Cùm ergò ad eum accessissent Gazæi, rogârunt ipsum, vt daret eis Pontificem, potentem opere & sermone resistere idololatri. Quod cùm audiisset, statim indixit ieiunium: & post tres dies reuelauit ei Dominus de beato Porphyrio: & scribit epistolam ad sanctum Praylium Episcopum Hierosolymorum, cuius fecimus antea mentionem, vt ad ipsum mitteret beatum Porphyrium, propter quandam scripturæ questionem, quæ erat ab eo soluenda. erat enim beatus Porphyrius idoneus ad soluendum, quidquid erat difficile diuinæ scripturæ spiritus sancti.

Eccè mirū ieiunij effectum. Literis beati Iohannis credens pius Praylius, eum dimisit, iubens nè moraretur illic plus quàm septem dies. Cùm autem audiisset beatus Porphyrius vim eorum, quæ scripta fuerant à sanctissimo Iohanne, primùm quidem fuit conturbatus: postea verò dixit: Fiat voluntas Dei. & cùm illa vespera me accessisset, dicit mihi: Frater Marce, eamus & adoremus sancta loca & venerandam crucem. Multum enim est præterituum temporis, donèc sumus ea rursus adoraturi. Ego autem dixi: Cur sic dicis pater? Ille verò respondens, dixit: Præterita nocte vidi Seruatorem dicentem mihi: Redde depositum, quod apud te deposui. Volo enim te coniungere vxori, humili quidem & abiectæ, sed præditæ bonis moribus. Tu autem accipiens, orna eam, vt obliuiscatur prioris suæ mendicitatis. Nam etsi est abiectæ & humilis, non est tamen aliena, sed mea soror germana. Tu verò caue, nè habens vxorem & domus curam gerens, ex iniustitia

Eamus & adoremus sancta loca & venerandam crucem.

etia aut violentia aut iniquitate congreges. nam & me ad iram prouocabis, & eam molestia afficies. hæc enim ei quoq; displicent. Sis verò solùm bono & prompto animo, & omnia tibi suppeditabuntur, vnde non expectas. Hæc mihi significauit Dominus Christus nocte præterita, & timeo, nè, dum volo expiare mea peccata, expiem etiam peccata aliorum multorum. Sed tamen Dei voluntati non licet repugnare.

Hæc cum dixisset, profectus est, & ego cum eo: & cum adorâsemus sancta loca & venerandam crucem, isque multum esset precatus & lachrymatus, reposuit in aurea theca venerandam & viuificam crucem: & cum eam turò clausisset, exijt, & vadens ad beatum Praylium Episcopum, tradidit ei clauas: & cum accepisset preces, & ab eo fuisset Deo commendatus, est egressus. Cum autem venissemus ad nostrum habitaculum, nos paramus: cõductis verò tribus iumentis, & accepto viatico, egressi sumus. Viatica autem erant omnia, quæ domi erant. Erasmus verò quinq; in via: ipse beatus & ego, & duo agasones, & alius iuuenis minister, nomine Barochas, quem quidem inuenerat paulò antè beatus abiectum in platea, cum esset in extremo periculo, eumq; accepit & collegit: & cum multa in eum expendisset, Dei auxilio eum sanum reddidit. Ab illo ergò tempore manebat apud ipsum, ei mecum seruans. De pio verò Barocha dicam procedente oratione. Illa autem die iter ingressi, sequenti venimus Casfaream. Per totam autem ciuitatem dispersum fuit, eum aduenisse. erat enim beatus magni nominis, propterea quòd amaret pauperes. Profecti verò sumus ad id, quod erat illic hospitium. Cum autem audiisset beatus Iohannes Archiepiscopus, cursu ad nos accessit. Cumq; se inuicem salutâssent & precati essent, paululum assederunt. Dixit autem ei Archiepiscopus: Surge frater propter Dominum, & vescere mecum, vt citò surgamus ad vigiliam sanctæ Domnica. ingressi enim sumus vesperè sabbato. Beatus verò Porphyrius rogauit eum, vt ei concederet vesperam propter viæ laborem. Dixit autem se post primum somnum surrecturum ad vigiliam. Cum autem non potuisset persuadere Episcopo, surgens beatus, cum eo est profectus, me quoq; accepto. Fratrem enim Barocham dimisimus in hospitio prope vestes: & ab eo inuitati, cœnauimus.

Cum multa autem locuti fuissemus spiritalia, & parùm dormissemus, surreximus ad vigiliam. Illa verò nocte accersit beatus Iohannes Gazæos, & dicit eis: Parati eritis ad exitum, hodiè enim accipietis Sacerdotem, virum quem ostendit Dominus. Cum fuisset autem manè, rapientes beatum Porphyrium, ordinârunt eum Episcopum Gazæ. Multum verò est lachrymatus, nec erat satietas vlla eius lachrymarum. Dicebat enim se esse indignum tali Sacerdotio. Vix tandè autem, cum Gazæi & qui illic Christiani inuenti sunt, eum consolati essent, quieuit. Cum autem fecissemus sanctum Domnicæ ministerium, rursùs inuitati sumus ad vescendum cum Archiepiscopo. Iussit verò nobis quamprimùm exire. cumque vnum alium illic diem egissemus, exiimus: dormiuimus autem Diospoli, & illinc, cum pernoctâssimus, sero vesperè ingressi sumus Gazam valdè lassî & afflicti. Hæc autem fuit causa afflictionis.

Prope Gazam pagi sunt in via, qui sunt dediti cultui simulacrorum. Eorum verò incolæ consultò totam viam strauerant spinis & vallis, vt non possent aliqui transire. Effuderunt autem cœnum, & alijs malè olentibus fumis vaporârunt, vt nos fœtore suffocaremur, & veniremus in periculum, nè visum amitteremus. Vix tandè autem conseruati, circa horam nocturnam ingressi sumus ciuitatem. Hæc verò difficultas ac molestia beato accidit suggestione dæmonis. Sed id non agrè ferebat. existimauit enim diabolus has parâsse insidias, quòd voluisset iustum ab eius ingressu auertere. Profecti autem sumus ad ædes Episcopi, quas ædificauerat priùs nominatus sanctus Irenion Episcopus, simul cum sancta ecclesia, quæ vocatur Irenes. eam verò hoc nomen dicunt habere duobus modis. Dicunt enim Gazæi, quando capta fuit ciuitas ab Alexandro Macedone, quodam signo dato illic cessâsse bellum, & ab illo tempore vocari locum Irenen, i. pacem. Hunc locum cum inuenisset beatus Irenion coli à Gazæis, in eo construxit ecclesiam. Siue ergò propter ea, quæ priùs dicta sunt, siue propter nomen conditoris, mansit sic appellata vsq; in hodiernum diem. Illinc ergò profecti sumus ad minimas ædes episcopatus, ab eo ædificatas.

Accidit aut, vt illo anno esset siccitas & defectus pluuię. Ciues verò omnes id ascri-

bebant ingressui beati Porphyrij, dicentes: Nobis responsum dedit Marna, fore vt Por-

phyrius esset author malorum ciuitati. Cum autem pergeret Deus non pluere, pri-

Viuifica
crux in au-
rea theca af-
seruatur,

Ordinatur
Gazæorū
Episcopus,
sed valdè
inuitus.

Idololatras
rum nequis-
tia.

Marna, idos-
lum Gazens-
ium: est aus-
tem lupi-
mo

mo mēse, qui ab eis vocatur Dios, deindè etiam secūdo, qui dicitur Epilleos, omnes affligebantur. Congregati autem Idololatra in Marnæo, multa sacrificia & multas preces faciebant ea de causa. Dicebant enim, Marnam esse dominum imbrium. Marnam verò dicunt esse Iouem. Cùm autem perseuerassent septem dies, hymnos dicentes, & egredientes extra ciuitatem in locum, qui vocatur orationis, animam despondentes, reuersi sunt ad sua opera, nulla re effecta. His sic factis, congregati Christiani cum viris & foeminis & pueris, numero ducētis & octoginta, rogârunt sanctum Porphyrium, vt cum eis egrederetur & precaretur, vt dimitteretur pluuia, iam enim erat fames, eoq; magis, quòd beati ingressui adscriberent siccitatem. Persuasus autem sanctus, cùm edixisset ieiunium, iussit omnes vespere congregari in sancta ecclesia, vt illic vigiliis perageremus. Fecimus verò tota nocte triginta preces & totidem genu flexiones, præter choros & lectiones. Cùm fuisset autem manè, accepto signo venerandæ Crucis, quod nos præcedebat, egressi sumus cum hymnis ad antiquam ecclesiam, quæ est à parte occidentali ciuitatis, quam aiunt edificasse sanctissimum & beatissimum Asclepam Episcopum, qui multas sustinuit afflictiones, pro fide orthodoxa: cuius vita & facta scripta sunt in paradiso deliciarum. Cùm ergò fuisset in dicta ecclesia, illic quoque fudimus totidem preces: & illinc egressi, iuimus in sanctum martyrium gloriosi martyris Timothei, in quo repositæ sunt etiam aliæ reliquæ Mæuris Martyris & Thees, quæ relata est in numerum confessorum. Cumque illic fecissemus totidem preces & genu flexiones, reuersi sumus in ciuitatem, factis tribus precibus & tribus genu flexionibus.

Cùm autem fuisset circa ciuitatem, inuenimus eam clausam. erat verò hora nona. Idololatra enim hoc fecerunt, volentes dissipare populum, nè perficeremus supplicationes. Cùm autem mansissemus duas horas ante portam, & nemo esset qui aperiret, videns Deus populi patientiã fletusq; & ineffabiles lachrymas, maxime sancti viri, motus misericordia, quomodo tempore magni Eliæ Prophetæ, mouet ventum Austrum, & nubibus tegitur cælum, & incipiunt fieri fulgura & tonitrua, simul atque Sol occidisset, & decedit multus imber, vt existimarentur nõ guttæ, sed grando è cælo deijci. Nos autem præ magno gaudio propemodùm non sensimus. Nos enim eramus inuicem complexi. Quidam verò gentiles cùm adspexissent miracula, quæ Deus nobis fecerat, & credidissent, nobis portam aperuerunt, & commixti sunt nobiscum, clamantes, Christus solus Deus: ipse solus vicit. Conuenerunt autem nobiscum in sanctam ecclesiam, & illinc beatus eos dimisit in pace, Christi signatos signaculo. Erant verò viri numero centum vigintiseptem, & foemine xxxv. & infantes xlii. ex quibus erant puella quinque. Nos autem cùm fecissemus perfectam gratiarum actionem, recessimus vnusquisq; domum cum gaudio & pace. Tanta autem pluuia descendit illa nocte & altero die, vt omnes timerent, nè domus corruerent, ex quibus erant plurimæ constructæ ex lateribus. Pluit verò Dominus noster Iesus Christus assidue, ab octauo Lydenæi vsq; ad decimum. est autem apud eos Lydenæus, apud Romanos Ianuarius. Præcedunt autem quinque diebus eorum menses Romanos. Vndecimo verò die peregrinus diem Theophaniorum Domini Iesu Christi, cum gaudio laudantes & gratias ei agentes propter omnia, quæ nobis fecit eius benignitas. Accesserunt autem gregi Christi eodem anno præter illos cxxvii. alij quoque cv. Alij verò idololatra non cessabant insidiari beato & reliquis Christianis. Quando enim eis Præses obtingebat gentilis, eum vel pecunijs corruptum, vel etiam per impiam eorum religionem persuasum, inducebant vt vexaret Christianos: & ab eo tempore beato Porphyrio non leuis eueniebat afflictio. Assidue ergò noctu & diu rogabat benignum & clementem Deum, vt eos ab errore conuerteret ad suam veritatem.

Historia
Barochæ,
ministri S.
Porphyrij.

Quoniam autem superius memini beati Barochæ, de ipso narrabo reliqua. Habebat is zelum diuinum, vt si quis alius. multa enim grauiam sustinuit ab idololatri. Cùm enim iuisset ipse aliquando in vicum propter canonem Ecclesiasticum, non procul à ciuitate, erat autem is, qui canonem debebat, idololatra: cùm ab eo verò canon exigeretur, isq; rem vellet protrahere & differre, & ex eo nata esset inter eos contentio, accersit impius agricola quosdam eius pagi, ei similes, & incipiunt verberare clauis beatum Barocham, & portantes eum semimortuum, proiecerunt extra pagum in solitudinem. Illic verò iacebat mutus & nullo sensu præditus. Alio autem die, Dei benignitate,

Nota hic le
iunium, vi
gilia,
Processione
cum cruce,
Visitatio
nem ecclesie
suarum.

Multi cre
dunt idolo
latra.

Historia
Barochæ,
ministri S.
Porphyrij.

tate, transit per illum locum Cornelius diaconus, cum alijs duobus Christianis: & cum inuenissent pium Barocham, & eum agnouissent, importarunt in ciuitatem. Cum verò idololatræ eum vidissent portari, arbitrati esse mortuum, conuersi sunt in furorcm, propterea quòd existimabant esse abominandū, mortuum ferre in ciuitatem: & cum eum viceripissent ab humeris eorum, qui ipsum portabant, incipiunt verberare pium Cornelium Diaconum, & duos Christianos: & ligato pede beati Barochæ, trahebant eum.

Interim autem renunciant quidam fratres beato Episcopo. Is verò conturbatus, me accersit, & alios tres fratres, qui sunt inuenti apud ipsum, & dicit nobis: Confidentes currite, o fratres. est enim tempus martyrij. Postquam autem peruenimus ad locum, vbi ligarant beatum, concurrunt populus: & alij quidem sanctissimum Episcopum afficiebant contumelijs, alij verò videntes eius tolerantiam, & quòd, cum contumelijs afficeretur corpus, quod est obnoxium ijsdem affectionibus, fiunt nostrarum partium, & in se inuicem conuertuntur ad plagas vsque. Nos autem cum multam vidissemus confusionem, portantes pium Barocham, discessimus in sanctam ecclesiam. Postquam verò vidimus eum adhuc spirantem, eius curam gessimus. Pro eo autem fundebantur per totam vesperam & noctem intensæ preces. Omnes enim fratres conuenerant. Sanctus verò Episcopus non cessabat lachrymari, & Deum pro ipso rogare. Sciebat enim qualis esset diuinus eius zelus. Cum autem vidisset Deus lachrymas sancti Pontificis & preces populi, (cum enim numerabant secundum Phinees aduersus idololatrias) accelerauit ei suam misericordiam, & illa nocte aperit oculos eius, & incipit loqui, & petere dari sibi potum. Ego autem, qui ei assidebam, statim cucurri, vt renunciarem beato Episcopo, (præ magno enim gaudio oblitus sum dare ei potum, & mihi id accidit, quod ancillæ tempore beati Petri, quando audita eius voce, præ gaudio non aperuit ostium: sed eum dimittens, primum annunciauit ijs, qui erant domi. Tale quid ego quoque sum passus) Cum id autem beatus audiisset Episcopus, non fuit vitus ab animi affectione, sed perseuerabat in precibus. Nos verò cum intellexissemus eius firmitatem & constantiam, eum mittentes, recessimus ego & pius Cornelius Diaconus, assidebat enim mecum beato Barochæ. Postquam autem impleuit preces & omnem consequentiam sanctissimus Episcopus, ipse quoque nobiscum sedens, interrogauit pium Barocham, quemadmodum id esset passus ab initio. Ipse verò narrauit nobis omnia.

Dum nos autem consultaremus quid esset faciendum, fit manè: & ecce Defensor populi cum Irenarchis, & duobus primoribus, Timotheo & Epiphanio, & alijs multis, venientes incipiunt clamare & tumultuari, dicentes: Cur intulistis mortuum in ciuitatem, cum patriæ leges hoc prohibeant? Interim autem contumelia quoque afficiebant beatum Episcopum. Nos verò cum tumultum audiuissemus, egressi sumus: & cum nos vidissent, coeperunt me verberare, & pium Cornelium Diaconum. Cum autem eos, qui erant ex populo, vocassemus in testimonium, sanctissimus Episcopus os nobis obstruebat, vnumquemque rogans & admonens, nè irascerentur tam inconsideratè. Illi verò impij, quo magis rogabantur, eo magis furebant, & virum sanctum afficiebant contumelia. Cum igitur pergerent tumultuari, confirmatur & corroboratur pius Barochas, & impletur diuino zelo, surgitque, & arripit fustem, & incipit verberare eos, qui incidebant: & eos inuadit metus, & incipiunt cadere vnus super alium fugientes, eosque est persecutus vsque; ad id, quod tunc erat Marneium, reuertiturque, cum magna victoria nouus noster Sampson, stratis ipse quoque mille alienigenis. Ab illo ergo tempore ipsum timebant idololatræ, & nec eius quidem nomen audire poterant. Breui autem post tempore dignati sumus ordine diaconatus ego & pius Barochas: ego quidem plane indignus, qui eum assequerer: ille verò meritissimo iure id assecutus.

Videns autem sanctus pater noster Porphyrius nefaria, que quotidie fiebant ab idololatriis, statuit me mittere Byzantium, vt peterem ab Imperatoribus, vt diruerentur æmpla simulacrorum. Gaza enim adhuc maximè celebrabatur, quod vocatur Marneium: & scriptis literis ad sanctissimum Episcopum Constantinopolitanum, cuius laus & gloria memoratur ab omnibus, nauigauimus, & spatio viginti dierum eò peruenimus: & redditis literis beato Iohanni, ore eum omnia docui. Cum primum autem audiuisset, id significauit Eutropio Cubiculario, qui tunc erat assiduus apud Imperatorem

Barochas
seminiuus
restituitur
sanitati.

Act. 12.

Id. 12. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Barochas
verberat
impios idola
latrias.

Iudic. 15.

Iohannem
Chryso-
stomum dicit,

tozem Archadium. Cumq; eilegisset epistolas beati Episcopi, & petijset ab eo, vt concurreret cum literis, acceptis ab eo promissis, exijt, & dixit mihi: Quietoto animo esto, ó fili. Spero enim in Dominum Christum, quod suam, sicut solet, sit facturus misericordiam. Ego verò non cessabam quotidie eum admonere. Ille autem mittebat & instabat Eutropio. Septem verò post diebus pronunciatum edictum Imperatoris, vt clauderentur simulacra Gazæorum ciuitatis, & nè confulerentur amplius. Traditur autem hic iussus in manus cuiusdam Hilarij, hominis subadiubæ Magistris. Ego verò tribus post diebus egressus sum Byzantio, & spatio decem dierum peruenio in ciuitatem Gazæorum, septem diebus præueniens Hilarium. Inueni autem sanctissimum Porphyrium ægrotantem.

Postquàm verò ei tradidi responsum beatiissimi Iohannis Episcopi Constantinopolitani, & id legit, lætitia affectus, conualuit à febre. Dicebat autem, se in morbum incidisse ex multa afflictione idololatrarum. Septem verò post diebus venit dictus Hilarus, habens duos commentarienses consularis, & multos adiutores ex Azoto & Ascalone, & omnes ministros publicos. Statim autem comprehendit tres primores, & accepta ab eis satisfactione, ostendit eis diuinum edictum, quod iubebat, vt clauderentur idolorum templa Gazæ ciuitatis. & euersis omnibus, quæ erant in eis, simulacris, caclausit. Matrà verò simulacrum sicut latenter consuli, pro eo plurimis acceptis pecunijs. Rursus autem faciebant, vt solebant, idololatrà nefaria. Contigit verò aliud fieri miraculũ, quod multos prouocauit, vt venirent ad cognitionem veritatis. Deus enim, vt qui sit clemens & misericors, scit per occasiones conuertere genus hominum ad lucem suam, quæ mente percipitur. Fuit autem eiusmodi id, quod accidit:

Mulier quædam clara in ciuitate, nomine Aelia, cum esset paritura, incidit in magnum periculum. Fuit autem hæc causa periculi. Foetus eius non exibat secundum naturam, sed conuersus erat ad id, quod est præter naturam, & cum vnã manũ emississet, non poterat reliquum corpus educi: erat enim obliquum in vtero: nec poterant obstetrices id deducere ad id, quod est secundum naturam. Cruciabatur verò mulier dolore ineffabili, foetus tunc impellentibus ad enixum doloribus. Fuit autem maius dolorum incrementum, cum successisset primo secundus dies, & similiter tertius dies maiorem dolorem attulisset, quàm secundus. Creuerunt autem dolores vsque ad septem dies, semper additamentum malo accipiente. Quinetiam voluerunt Medici eius foetum execare: sed cum vidissent eius virtutem cecidisse, omnem spem planè abiecerunt. Eius ergò parentes & maritus eius Heros, cum essent dæmonum dediti superstitioni, pro ea quotidie faciebant sacrificium. Adducebant etiam incantatores & vates, existimantes se ex eis vtilitatis aliquid accepturos: sed nihil id proderat. Erat autem eis fidelis nutrix, quæ affecta maxima animi ægritudine, pro ea fundebat preces in adibus oratorijs: Quodam ergò die ea in ecclesia orante cum lachrymis, ingressus est sanctus Porphyrius circa horam nonam, & ego quoquẽ cum eo. Videt autem tristitem Deum orantem cum lachrymis, stansq; eam rogauit causam. Illa verò eum contemplata, præcidit ad eius pedes, rogans eum, vt pro ipsa rogaret Christum.

Postquàm autem cognouit sanctus causam à muliere, ipse quoq; est lachrymatum. erat enim summè misericors. Dicit verò nutrici: Audio illam domum esse deditã cultui simulacrorum, & seruari posse difficiliter. Sed tamen Deus potest omnia. Etenim per occasionem seruat eos, qui erant perituri. Abi ergò, & congrega omnes cognatos, & parentes, & maritum, & dic eis: Quoniam est hic optimus medicus, qui potest eam curare, si effecerit vt ea euadat hoc periculum, quid ei dabitis? sunt autem omninò tibi multa pollicituri. Dic verò eis hoc quoq;: Si eam curauerit, hoc quoq; mihi promittite, quod eum non falleris, nec ibitis ad alium. Fac eos omnes extendere manus ad cælum, & promittere eos esse facturos omnia, quæ sunt polliciti. Et quãdo hæc fecerint, dic paturienti mulieri coram omnibus: Sanat te Iesus Christus filius Dei viui. crede in ipsum, & viues. Cum autem audiuisset anus, quod beatus dixerat Episcopus, isq; eam Deo commendasset, cucurrit domum: & cum inuenisset omnes flentes, & mulierem in extremo periculo, rogauit eius parentes & maritum, nè angerentur animo. Dixit autem: Me ad vos misit optimus medicus, vt mihi promittatis, quod si ea curetur, ipsum non negabitis. Cum verò audiuissent eius parentes & maritus, dixerunt: Si voluerit omnes nostras facultates accipere, non recusabimus. videamus solum viuam nostram filiam.

Ineffabilis
dolor mulieris
ex partu non naturali.

filiam. Dixit autem nutrix: Manus vestras in cælum extollite, & fidem date vos non esse negaturos medicum. Illi verò alacri animo & cum lachrymis manus extenderunt, dicentes: Toto tempore vitæ nostræ eius erimus. Quamnam enim consolationem habituri sumus, si ea decedat: erat enim eis vnica, scitaque & elegans moribus, si vlla alia. Cùm hoc autem audiuisset nutrix, magna voce dixit coram omnibus: Dicit magnus Sacerdos Porphyrius: Iesus Christus filius Dei viui te curat. crede in eum, & viues. Statim verò mulier cùm valde eiulasset, edidit foetum viuum. Omnes autem, qui illic sunt inuenti, obstupefacti exclamauerunt: Magnus est Deus Christianorum: magnus est Sacerdos Porphyrius.

Die autem sequenti parentes mulieris, & maritus & cognati & omnes necessarii, euntes ad beatum Porphyrium, prociderunt ad eius pedes, petentes Christi signaculum. Beatus verò cùm eos signasset & fecisset catechumenos, dimisit illos in pace, precipiens eis vt vacarent sanctæ ecclesiæ: & paulopost cùm eos catechesi instituisset, baptizauit etiam infantem cum muliere. Vocauit autem nomen eius Porphyrium. Qui fuerunt verò illuminati propter occasionem mulieris, erant numero sexagintaquatuor. Quo magis autem videbant idololatram multiplicari Christianos, eo magis efferebantur, & non sinebant eos obire officia ciuilia: sed eis utebantur tanquàm malis famulis. Videns autem rursus beatus Porphyrius magnam iniuriam, quæ fiebat Christianis, & non ferens, adspiciens verò probris & contumelijs appetitos, proficiscitur Casaream ad beatum Iohannem Archiepiscopum, & rogat eum cum lachrymis, vt præbeat ei quietem. Dicebat enim, se non posse amplius pati grauiam & absurdam, quæ fiebat à Gazæis. Beatus autem Iohannes cùm audiuisset, rogabat eum, vt æquo & forti animo pateretur, & retineret Episcopatum. Respondens verò sanctissimus Porphyrius, dixit ei: Te attestor coram Deo, qui non est adspicibilis, & spem nostram Iesum Christum, Dominum omnis rei creatæ, & adorandum & viuificum sanctum spiritum, nè despicias meam petitionem, nè requiratur à nobis interitus animarum innumerabilium. Sed rogo te, pater, vt mecum nauiges ad urbem regiam, vt rogemus Imperatores, rege cælesti annuente, vt euertant templa idolorum. Respondens autem beatus Iohannes, dixit ei: Fili, iusta quidem est petitio, sed non est aptum tempus. iam enim imminet conuersio hyemalis. Respondit beatus Porphyrius: Si vult nos Deus esse & Gazæ populum conuertere, potest etiam seruare in hyeme. Tu verò pater, eius fidens clementiæ & misericordiæ, id velis, & iter nobis succedet feliciter. Dicit ei beatus Iohannes: Fiat voluntas Christi.

Postquam autem beatus Iohannes est ei pollicitus, scribit ad me, vt quamprimùm venirem Casaream, & afferrem mecum tres libros, & quadragintatres nummos, qui ei restabant ex reditu sanctæ ecclesiæ. Ego verò acceptis literis, cùm sumpsissem libros & nummos, protinus sum egressus: & cùm venissem Casaream, inueni sanctissimos Episcopos paratos ad nauigandum, & cùm post duos dies soluissimus, nauigamus vicesimo tertio mensis: & cùm Dei benignitate fuisset nobis secunda nauigatio, spatio decem dierum appulimus ad Rhodum insulam. Erat autem tunc in insula, in auersa eius parte, quidam monachus, nomine Procopius, qui nunc est relatus in numerum angelorum. Dormijt enim quinque abhinc annis, cùm vixisset vitam nulli culpæ affinem, in ieiunijs & vigilijs, & summa paupertate. Habebat verò donum quoque prophetiæ, & virtutem expellendi demones. Cùm nos autem, vt dictum est, Rhodum appulissimus, & audiuissemus de vita sancti viri, necessarium duximus eum non præterire, sed eius angelica frui consuetudine: & cùm rogauissemus, vbinam haberet monasterium, ad eum profecti sumus, nauigantes in cymba: & cùm peruenissemus, pulsauimus ostium. Statim autem egressus, per se nobis aperuit, etiam si haberet apud se alium discipulum.

Cùm autem adspexisset sanctissimos Episcopos, procidens in terram, eos adorauit. Deinde surgens, me quoque, est osculatus & pium Eusebium Diaconum, quem secum ducebat sanctus Iohannes Archiepiscopus, & cùm nos introduxisset in oratorium, retrocessit, dans priorem locum beatissimis Episcopis, dicens: Deceet vos Sacerdotes habere priorem locum: me autem humilem & abiectum, & qui ordinationem non sum assecutus, posteriorem. Tunc cognouimus sanctissimum Procopium esse perspicendi potestate præditum. Cùm enim nos nunquam adspexisset, neque de nobis audiuisset,

Z z z z

cogno-

Multi accep-
dunt ad
Christi reli-
gionem.Christiani
male à Gazæis acci-
piuntur.Nauigat vir
sanctus Cō-
stantinopo-
lim.Procopij
monachi
encomion.

cognouit per spiritum eos esse Episcopos, beatissimos, inquam, Iohannem & Porphyrium. & idè eos affecit honore dicendi preces priori loco. Deindè post preces sedimus, & cum esset nobis locutus multa animæ utilia, rogauit causam susceptæ itineris molestiæ. Beatus verò Porphyrius ei omnia narrauit de Gazæis, quantus sit eorum furor in colendis simulacris, & quàm multa mala ab eis patiantur Christiani: & quòd ea de causa ascendunt, vt rogent Imperatores, vt euertantur templa idolorum.

Procopius
ex reuelati-
one docet
sanctos epi-
scopos, vt se
Constanti-
nopoli ge-
tere debeat.

Cùm autem audiisset sanctus Procopius Anachoreta, dixit: Domine Iesu Christe, conuerte tuos famulos à fraude diabolica, ad fidem illuminatam. Deindè dicit sanctissimis Episcopis: Nè sitis anxij animo, ò patres. Deus enim, qui nouit zelum vestra fidei, iter vobis diriget, & dabit omnia, quæ sunt vobis cordi. Agite ergò, ea vobis dabo monita quæ Deus reuelauit meæ humilitati. Primùm conuenite sanctissimum Episcopum Iohannem, & cum eo preces ad Deum fundite, & ei rem exponite: & ipse est vobis consulturus ea, quæ ipsi reuelauit Dominus. Non potest enim loqui in palatio, quoniam ei irascitur Imperatrix Eudoxia. Ipse ergò vos commendabit Amantio cubiculario domine, viro pio & qui habet in honore Sacerdotes: ipse vos introducet ad Imperatricem. & quando ad eam ingressi fueritis, vos est benignè exceptura. Exponite ergò ei rem vniuersam, & iubete eam valere, & exite. In secundo autem, ad eam ingressu, postquàm vos eam huius rei admonueritis, dicite ei: Speramus in Christum filium Dei, quòd si rei præsentis studueris, est tibi daturus filium masculum. Cùm hoc autem audièrit, est lata futura. est enim prægnans, & hic est mensis nonus, ex quo concepit: & est factura omnia, vt rem vobis reddat effectam Deo annuente.

Nos autem cùm audissemus quod dixerat vir sanctus, & credidissemus ijs, quæ fuerat locutus, & ipse nos Deo commendasset, egressi sumus: & soluentes illo die, nauigauimus: & post alios decem dies peruenimus Byzantium: & accepto hospitio, die sequenti iuimus ad sanctissimum Archiepiscopum Iohannem. Cùm verò cognouisset, quinam essemus, nos accepit magno honore & obseruantia. Nos autem rogauit, quanam de causa hunc viam laborem sustinuissemus, & ei narrauimus: & cùm cognouisset, recordatus est nos longo antè tempore hoc rogasse literis: & cùm me agnouisset, benignè est complexus. Rogat verò nos, nè angamur animo, sed spem habeamus in Dei misericordia. Dixit autem nobis: Ego quidem non possum loqui cum Imperatore, eum enim in me irritauit Imperatrix, quoniam eam reprehendi propter possessionem, quam eum concupisisset, eripuit. Et mihi quidem non est hoc curæ, quòd irascantur. Scipos enim læserunt, non me. Nam & si lædant meum corpus, animæ multò magis proderunt, hoc tamen relinquamus Dei misericordiam. De nostro autem edicto, si videatur Domino, cràs accersam Eunuchum Amantium, qui est Eunuchus Imperatricis, & multum potest apud eam, & est verè Dei seruus, & ei rem exponam, & est magnum studium adhibiturus Deo annuente.

Nos verò, cùm ille sic nobis promississet, & nos Deo commendasset, iuimus in nostrum hospitium. Die autem sequenti, iuimus ad sanctum, & inuenimus apud eum Cubicularium Amantium: rei enim nostræ curam gesserat, & eo accersito, de re nostra eum docuerat. Postquàm autem ingressi sumus, & cognouit Amantius nos esse eos, de quibus cum ipso fuerat locutus, surgens adorauit sanctissimos Episcopos, facie inclinata in terram. Illi verò cùm cognouissent quisnam esset, cum sunt complexi & osculati. Porro autem eis quoque iussit sanctissimus Episcopus Iohannes ore proprio Cubicularium docere de re sua. Sanctissimus autem Porphyrius ei omnia narrauit de idololatriis, quemadmodum liberè & confidenter faciunt res nefarias: & quemadmodum affligunt & vexant Christianos. Ille verò audiens fleuit, & impletur zelo diuino, & dicit eis: Nè sitis anxij patres. Dominus enim Christus est defensusus suam religionem. Orate ergò vos, & ego loquar cum Augusta, & spero in Deum vniuersorum, fore vt consuetam suam faciat misericordiam. Die autem crastino vos ad eam introducam, & ipsa ore vestro à vobis docebitur, quæ vultis: inuenietis verò eam à me prius instructam. Cùm hæc autem dixisset, nobis valere iussis recessit. Nos quoque, cùm multa spiritalia locuti essemus cum sanctissimo Archiepiscopo Iohanne, isq; nos Deo commendasset, recessimus.

Die verò sequenti nos accersit Cubicularius Amantius per duos Decanos, vt iremus in palatium: & surgentes, properè iuimus, Inuenimus autem ipsum nos expectan-

tem.

tem. Qui accepit duos Episcopos, & eos introduxit ad Augustā Eudoxiam. Postquā verò eos adspexit, prior salutavit, dicens: Benedicite patres. Illi autem eam adorauerunt. Sedebat verò super aureum lectum, & dicit eis: Ignoscite mihi Sacerdotes Christi propter ventris, quæ me premit, necessitatem. Debebam enim in vestibulo occurrere vestræ sanctitati. Sed propter Dominum orate pro me, ut quod est in utero, in lucem edam cum Dei benignitate. Sanctissimi autem Episcopi admirati tantam eius demissionem, dixerunt: Qui benedixit utrum Saræ & Rebecca & Elizabeth, benedicat & vivificet id, quod est in tuo ventre. Postquā verò locuti sunt alia quoque verba spiritalia, dicit: Scio cur hunc vix laborem susceperitis, me enim prius docuit Amantius Eunuchus. Quòd si vos quoque me vultis docere, iubete patres. Iussi autem, docuerunt omnia quæ pertinebant ad idololatrias, quemadmodum securè faciebant res impias, & quemadmodum sua potentia opprimebant Christianos, non sinentes eos obire vllum officium publicum, neque sua prædia colere, ex quibus vectigalia publica pendunt imperatoris potentia. Cùm hæc audiisset Imperatrix, dixit: Nè sitis anxij, patres, spero enim in Dominum Christum filium Dei, fore ut persuadeam Imperatori ea facere, quæ decent vestram sanctam fidem, & vos hinc dimittat compotes desiderij. Abite ergò & vos reficite, estis enim defatigati, & orate, ut Deus opem ferat meæ petitioni.

Eudoxia reverenter accipit episcopos.

Cùm hæc autem dixisset, iussit afferri pecunias: & cùm accepisset circà tres pugillos, dedit sanctissimis Episcopis, dicens: Hæc interim accipite ad expensas. Episcopi verò his acceptis, cùm multum ei benedixissent, exierunt. Exeuntes autem, magnam pecuniam partem distribuerunt Decanis, qui præerant portis, adeò ut pauca apud eos remanerent. Imperatrix verò, cùm Imperator esset ad eam ingressus, docuit eum negotium Episcoporum. petijt autem, ut euertentur templa Gazæ. Imperator verò cum audisset, ægrè tulit, dicens: Scio illam civitatem esse deditam cultui simulacrorum, sed est in nos grato animo in pensandis vectigalibus publicis: quæ quidem confert plurima. Si ergò eorum templa repente diruamus, metu se in fugam conijcient, & perdemus tantum canonem. Sed si videtur, eos particulatim affligamus, idololatrias adimentes dignitates, & alia civilia officia, & iubeamus templa eorum claudi, & non amplius celebrari. Cùm enim afflicti fuerint, ad omnes redacti angustias, agnoscent veritatem. Nam quod exuperat, si idem sit repentinum, graue est ijs, qui sunt subiecti. Imperatrix autem cùm id audisset, fuit magno dolore affecta, erat enim acris & feruens in fide. Imperatori verò hoc solum respondit: Dominus est opem laturus servis suis Christianis, seu nos velimus, seu nolimus. Hæc nobis narrauit pius Amantius Cubicularius.

Eudoxia Archadium hortatur, ut euertat templum Gazæ.

Die autem sequenti accersijt nos Augusta, & cùm de more prior salutasset sanctos Episcopos, iussit eos sedere. Postquā verò locuti essent multa verba spiritalia, dicit eis: Locuta sum cum Imperatore, & aliquantum ægrè tulit. Sed nè animo angamini. Deo enim volente, non sum cessatura, donec vobis satisfiat, & egrediamini affectui vestrum, qui est ex Deo, scopum. Episcopi autem his auditis, adorarunt. Stimulatus verò sanctus noster Porphyrius, recordatus eius, quod dixerat beatissimus Procopius Anachoreta, dixit Imperatrici: Labora propter Christum, & ipse pro tuo labore est tibi daturus filium, qui viuet & imperabit, te vidente, & eo fruente multos annos. Cùm hoc audisset Imperatrix, repleta est letitia, & ruber euasit eius vultus, & ei accessit maior ea, quam habebat, pulchritudo, ea enim, quæ apparent, ostendunt ea, quæ latent. Dicit itaq; sanctissimis Episcopis: Orate patres, ut quomodo dixistis, Deo volente, pariamus masculum: & si hoc factum fuerit, polliceor vobis me facturum omnia, quæ petitis. Quin etiam aliud quoque, quod non petijstis, sum factura, Christo annuente. Sanctam enim ecclesiam ædificabo Gazæ in medio civitatis. Abite ergò in pace, & quiescite, assidue pro me rogantes, ut cum Dei benignitate pariam: & paulo post id implebo. Cùm ergò valedixissent Episcopi, & eam Deo commendassent, egressi sunt ex palatio. Precabamur autem, ut pareret masculum, credebamus enim ei, quod dixerat sanctus Procopius Anachoreta. & ibamus quotidie ad sanctissimum Iohannem Archiepiscopum, & fruebamur sanctissimis eius eloquijs dulcioribus super mel & fanum. Veniebat verò ad nos Amantius Cubicularius, aliquando quidem ferens responsa Imperatricis: aliquando autem etiam, ut nos conueniret.

Præclara laus S. Iohannis Chryostomi.

Paucis autem post diebus parit Imperatrix masculum, & imponunt ei nomen Theodosium, quod erat nomen eius aui Theodosij Hispani, qui imperauit simul cum Gratiano.

Theodosius junior nascitur.

tiano. Natus verò iunior Theodosius, fuit in lucem editus in purpura. Vnde etiã cum primùm fuisset natus, fuit renunciatus Imperator. Fuit autem magna lætitia in ciuitate, & fuerunt quidam missi per ciuitates, qui hæc renunciarent, donaq; & munera. Domina verò cum primùm peperisset, & surrexisset è cella puerperij, misit ad nos Amantium, dicens nobis per ipsum: Ago Christo gratias, quòd per vestras sanctas preces Deus mihi donauit filium. Precemini ergò, patres, illi vitam, & mihi humili & abiecta, vt impleam ea, quæ sum vobis pollicita rursus, ipso volente Christo, per sanctas vestras preces. Cum autem impleti essent septem dies à puerperio, nos accersit, & nobis occurrit in porta cubiculi, portans infantem in purpura. Inclinauit verò caput, dicens: Benedicite patres mihi & filio, quem donauit Dominus per sanctas vestras preces. Infantem quoq; tradidit, vt ipsum signarent. Sancti autem Episcopi & ipsam & infantem signarunt signo crucis: & cum precati essent, sederunt.

Visio S. Porphyrij.

Math. 16.

Postquam autem ipsi locuti essent multa verba plena compunctione, dicit eis domina: Scitis patres, quid de re vestra statui facere? Dominus verò meus Porphyrius respondens, dixit: Quæcunq; statuisti, ex Deo statuisti. etenim in hac nocte reuelatum fuit meæ humilitati per visionem, me esse Gazæ, & stare in delubro, quod illic vocatur Marnium, & tuam pietatem mihi tradere euangelium, & dicere: Accipe, lege. Ego autem cum aperuissem, inueni locum illum, in quo dicit Dominus Christus Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Tu verò domina respondens, dixisti: Pax tibi. esto fortis & strenuus. Post hæc autem sum excitatus: & ex hoc persuasum habeo, fore vt Dei filius tui animi instituto opem ferat. Dic verò nobis domina, quid statueris. Imperatrix respondens, dixit: Si Christo placuerit, paucis post diebus dignabitur infans sancto baptisate. Ite ergò, & facite supplicationem, & petite in ea, quæcunque volueritis: & quando egressus fuerit infans ex venerando baptisate, tradite supplicationem ei, qui ipsum portabit: ego autem docebo eum, quid facere oporteat: & spero in Dei filium, cum rem totam esse dispensaturum è voluntate suæ clementiæ. Nos autem his promissis ab ea acceptis, cum ei & infanti multum benedixissemus, egressi sumus, & euntes fecimus supplicationem, in charta multa ponentes, non solum euerfionem simulacrorum, sed etiam priuilegia dari sanctæ ecclesiæ & Christianis, & præberi redditum. erat enim pauper sancta ecclesia.

Theodosius baptizatur.

Omnes ferunt cerceos.

Esa. 64.
1. Cor. 2.

Cum autem dies præterissent, venit dies, in quo erat illuminandus nouus Imperator Theodosius, erat verò coronata & ornata vniuersa ciuitas holoserico & auro, & omni alio ornamento, ad eò vt non posset quispiam explicare ornatum ciuitatis. Quinetiam fluctuantem habitatorum multitudinem, licebat intueri variatam multiplici & diuerso genere vestium. Non est autem mearum virium dicere splendorem illius ornatûs, sed illorum, qui sunt in dicendo exercitati: ego verò transibo ad præsentem veram conscriptionem. Baptizato iuniori Theodosio, & ab ecclesia egresso in palatium, licebat rursus intueri virtutem eorum, qui præerant multitudini, & vestem eorum refulgentem. erant enim omnes candidati, vt existimaretur multitudo esse niue repleta. Præcedebant autem Patricij, illustres, & omnis dignitas cum ordinibus militariibus, omnes portantes cerceos, vt putarentur astra cerni in terra. Erat verò prope infantem, qui portabatur, ipse quoq; Imperator Archadius, vultum habens hilarem & nitidum magis quàm ea, quam gestabat, purpura. Vnus autem ex Proceribus portabat puerum in splendida veste. Nos verò admirati sumus, videntes tantam gloriam. Dicit autem nobis S. Porphyrius: Si ea, quæ paulò post euanescent, tantam habent gloriam: quanto magis cælestia, quæ sunt parata sanctis, quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt? Stetimus autem nos in vestibulo sanctæ ecclesiæ, habentes etiam chartam supplicationis.

Postquam verò fuit egressus à baptisate, exclamauimus dicentes: Rogamus tuam pietatem, chartam quoq; porrigentes. Cum autem adspexisset is, qui gestabat puerum & cognoscebat rem nostram, (eam enim prius didicerat à domina) iussit chartam ei accipi, & cum accepisset, constitit: iussit autem fieri silentiũ, & cum soluisset, legit partem: & cum inuoluisset, subiecit manũ capiti infantis: & cum id inclinasset, clamauit coram omnibus: iussit eius potentia ea fieri, quæ sunt in supplicatione. Omnes autem cum adspexissent, sunt admirati: & adorabant Imperatorem, eum beatũ pronun-

ciantes, quòd dignus esset habitus, qui videret in vita filium imperantem: exultabat autem audiens. Imperatrici quoque Eudoxia fuit annunciatum, quod factum fuerat propter suum filium. Latata est autem, & genibus flexis Deo egit gratias. Ingresso verò infante in palatium, ei occurrit domina, & eum accepit & osculata est: & eum portans, ipsum quoque salutauit Imperatorem, dicens: Beatus es domine, propter ea, quæ viderunt oculi tui in vita tua, & Imperator latabatur audiens. Cùm autem Imperatrix eum vidisset hilarem, dixit: Si videtur, sciamus quidnam continet supplicatio: vt omninò fiant, quæ in ea continentur. Imperator verò iussit legi chartam: & postquam lecta fuit, dixit: Grauis quidem est petitio: sed grauior est recusatio, quoniam hæc est prima iussio nostri filij. Dicit autem ei domina: Non solum prima iussio, sed etiam in hoc sancto habitu & pietatis gratia supplicatio, & petita à viris sanctis. Vix tandè annuit Imperator, cùm domina valde ei inflaret. Hæc omnia renunciauit nobis pius Amantius.

Eudoxia permouet Archadiū, vt tandè annuat precibus S. Porphyrij.

Die autem sequenti nos accersit Imperatrix: & cùm de morte prior. salutasset sanctos Episcopos, iussit sedere, & dixit eis: Vestris precibus concessit mihi Deus rem vestram, idque factum fuit eius auxilio. vidistis autem, quam via & ratione sum vsa. Sed si videtur, crastino die accersam Quæstorem, & coram vobis iubebo, vt conuenienter ei, quod continet supplicatio, fiat rescriptum diuinum ex nomine duorum Imperatorum: & vt semel dicam, faciat omnia quæ consequuntur. Episcopi autem, his auditis, ei multum benedixerunt, & eius filio, & Imperatori. Cumque multa alia differuissent animæ vitia, postquam valedixissent, exierunt. Die verò sequenti accessit Quæstorem & nos. Dicit autem ei: Accipe hanc chartam, & conuenienter ei, quod in ea continetur, diuinum rescriptum manda literis. Quæstor verò, accepta charta, diuinum rescriptum distulit celestiter, nobis presentibus. Ei autem suggestimus, vt duces & consulares & res eorum deputaret ad ferendam nobis opem. Postquam verò perfectum fuit diuinum rescriptum & subscriptum, rogauimus dominam, vt hoc negocium mandaretur alicui viro illustri. Iussit autem Amantio quærere virum bono zelo præditum Christianum, cui hoc negocium deberet committi. Multi enim ex ijs, qui tunc erant in dignitatibus, simulatè habebant fidem, de quibus sumpsit pœnas diuinæ iustitiæ. Cùm enim resciauerunt Imperatores, eos non rectè se habere circa fidem intemeratam, eos priuauerunt suis dignitatibus, eosque & in corpore punierunt, & multarunt pecunijs, hæc autè facta fuerunt antea. Quocirca iussit Augusta negocium nostrum committi viro Orthodoxo. Commissum verò fuit cuidam nomine Cynegorio, qui fuit vir admirabilis & fide feruens. Eo autem accersito, iussit Augusta, vt omnia idola vsque ad solum euerteret, & igni traderet. Porro ei quoque manu sua dedit pecunias, dicens: Accipe ad sumptus, & nihil capias à sanctissimis Episcopis.

Cùm talia autem mandata accepisset à domina, egressus est promptior & alacrior. Cùm transgressus verò reliquum hyemis, & fecissemus sanctos dies festos paschales & diem resurrectionis, parabamus nos ad nauigandum. Rogauimus autem admirabilem Amantium, vt id significaret dominæ, vt eam iuberemus valere. Ille verò cùm hoc audisset, fuit magno dolore affectus, propterea quòd nos essemus nauigaturi. nos enim tantum dilexit, vt ipse rogaret dominam, vt eum dimitteret ad orandum in sanctis & venerandis locis. Timebat autem domina eum dimittere, nè si illuc iret, fieret monachus, & ibi maneret. Sciebat siquidem viri vitam. erat enim reuera nulli culpæ affinis, multas præbens elemosynas, & perpetuò ieiunans, & multos hospitio accipiens, & concurrans ad pios vsus. Hactenus quidem de pio Amantio: Dominæ verò de nobis significauit, & ingressi sumus ad eam, & dicit sanctissimis Episcopis: Quando Deo volente nauigabitis? Illi autem dixerunt: Propterea sumus ingressi, vt iuberemus tuam valere potentiam. Illa autem dixit: Recordamini semper mei & mei filij. Iussit verò protinus afferri pecunias. Quæ cùm fuissent allatæ, dixit domino meo Episcopo Porphyrio: Accipe pater hæc ducenta, & ædifica, quam sum pollicitus, ecclesiam in medio Gaze: & significa mihi, si opus habueris pluribus pecunijs, & eas statim mittam. Construe etiam Xenodochium, vt excipias fratres, qui veniunt in tuam ciuitatem, & tribus diebus eis sumptum præbeas. Dedit autem sanctissimo quoque Iohanni aureos mille, & vasa preciosa vtriusque. Ad sumptus verò dedit vtriusque ad centum aureos.

Dies festi Paschales.

Præclaræ Amantij Eunuchi virtutes.

Eudoxie liberalitas.

Obtenuit autem prædictus sanctissimus Iohannes Episcopus Cæsareæ, quæcunque voluit

Item Ar-
cadij Impe-
rat.

voluit priuilegia ratione sua ecclesie. Cumque precati essent, & multum benedixissent dominæ & eius filio & Imperatori, exierunt. Rogarunt etiam, ut ingrederentur ad Imperatorem. Imperator autem eos interrogauit, an essent omnino expediti, & an Augusta eis aliqua donasset. Ipsi vero dixerunt: Sumus omnino expediti à sospite vestra pietate, & pia vestra coniuge, & à filio vestro, quem Deus custodiat, fueruntque multa & magna nobis donata. Statim autem iussit etiam Imperator Præfectis, eis dare ex publicis vectigalibus Palestinae circa viginti libras auri. Dedit autem ipse quoque profumptibus circiter vnum pugillum, qui inuentus est continere circiter nummos quinquaginta. Cum vero ei quoque multum benedixissent, sunt egressi. Egimus autem in ciuitate alios tres dies, donec accepimus legationem quadraginta librarum. & post tres dies nauem ascendentes, nauigauimus Gazam, vicesimotertio Xanthici, qui est apud Romanos octauusdecimus Aprilis.

Propter
naulerum
Arrianum
horrida ex-
iit tem-
pestas.

Præclarissimus vero post nos egressus est Cynegius, vsus publico nauigio. Peruenimus autem Rhodum spatio quinque dierum. valde vero studebamus ire ad sanctum Procopium Anachoretam. Cumque nos valde rogasset nauclerum, ut nobis concederet tres horas, non concessit, dicens: Non possum ventum inuenire tam secundum. Nos autem ei dicebamus: Possunt preces sancti viri nos seruare, & dare nobis ventum secundum: nauclerus autem indignatus, non admisit nostram petitionem. Sed cum aquati fuisset, soluimus. Valde vero cruciabamur, quod non licuisset nobis eum conuenire. Precibus ergo ab eo petimus, ut nobis ignosceret, & pro nobis oraret ut salui essemus, & effectum redderemus opus, quod fuerat nobis commissum. Cum ergo Rhodo nauigasset, & duos dies in maris tranquillitate & serenitate felix fuisset nobis nauigatio, repente oritur tempestas, ventique, & fulgura & tonitrua, & in altum tollebantur fluctus instar montium, & atollebatur nauis, ut nos existimaremus eam nubes tangere. Erant autem clamores & lachrymæ & oratio ad Deum: implorabamus quoque preces sancti Procopij Anachoretæ. Cumque fuisset vespera, & tempestas non cessaret, permansimus vigilantes totam illam noctem: circa matutinum autem ex multa afflictione parum dormitarunt sanctissimi Episcopi, & videt in somnis dominus meus Porphyrius sanctum Procopium Anachoretam, dicentem eis: Nauclerum catechismo instituere & obsignate, (est enim ex execranda hæresi Arrij) & efficit, ut ipse anathemate notet Arrium, & malam eius fidem, & statim cessabit tanta tempestas. Propterea enim, quod sit ipse ex dicta hæresi, non concessit vobis, ut ad me veniretis. Eum tamen catechesi instituere. est enim rectam doctrinam à vobis accepturus.

Mira res,
abiurata à
naulero
Arriana hæ-
resi, cessauit
maris tem-
pestas.

Hæc cum audisset sanctus noster Porphyrius, fuit excitatus, & nobis accersitis narrauit, quæ viderat in somnis. Statim vero vocato nauclero, ei diximus: Vis nauem tuam esse saluam, & nos omnes, & ante omnia tuam animam? Ille autem dixit: Non est hoc rogandum. Ei vero dixerunt Episcopi: Abnega malam tuam fidem, & crede in rectam fidem: & saluus eris tu, & nauis, & omnes nos. Dicit eis nauclerus: Quoniam video vos habere præscientiam, (comprehendistis enim, quæ erant in corde meo, cum nemo id vobis renunciauerit) Ecce dico vobis: credo, ut creditis, & abnego hæresim Arrij. Rogo autem vos, ut per ocium me ex sanctis scripturis illuminetis in recta fide. Sancti vero Episcopi eum acceperunt & obsignarunt, super eum fulsis precibus, & eum quoque impertiuerunt diuinis sacramentis. Interim autem cessarunt fluctus, & vesperè mutatus fuit ventus, & feliciter nauigauimus: & cum fuisset in pelago alios quatuor dies, quinto manè ad nauigauimus in maritimam partem Gazæorum, quam vocant Maiumam. Postquam autem descendimus, nos cognoscentes, qui illic erant Christiani, exceperunt cum Psalmodia. Similiter vero ex ciuitate quoque, cum audiissent, occurrerunt nobis, habentes signum venerandæ crucis, & ipsi psallentes. Commixti sunt autem, qui erant ex duobus locis, & facti sunt non paruus populus. erant enim plures, qui erant ex maritima, propterea quod haberent multos Aegyptios vini mercatores. Idolorum vero cultores, videntes ea, quæ fiebant, dissecabantur: sed nihil audebant facere, quoniam audiuerant, in quanto honore fuissent habitii sanctissimi Episcopi apud Imperatores, & quod essent euertenda simulacra: & magna angebantur cura & animi ægritudine.

Postquam autem fuimus ingressi ciuitatem, in loco, qui vocatur Tetramphodos, id est,

est, quadriuium, stabat statua marmorea, & dicebant eam esse Veneris, erat autem supra aram marmoream: statua verò effigies erat nuda mulieris, quæ habebat aperta tota sua pudenda. Statuam autem in honore habebant omnes ciues, maximè verò mulieres, lucernas accendentes, & thure suffientes. Dicebant enim eam in somnis respondere ijs, quæ volunt inire matrimonium. Decipiebant autem se inuicem mentientes. Sæpè verò iussi à demone contrahere matrimonium, tatum absuit vt id rectè eis procederet, vt inter eos fierent diuortia, aut malè cohabitarent. Hęc cognouimus ab ijs, qui fuerant auersi ab errore, & veritatem agnouerant. Quinetiam nonnulli idololatræ, non ferentes calamitates grauium coniugiorum, quæ iussi fuerant contrahere à demone Veneris, succensentes, confessi sunt deceptionem. Tales enim sunt demones, vt qui decipiant, & nihil vnquam veri dicant. Neq; enim possunt aliquid certò præscire: sed ex verisimilibus præ se ferunt se præscire apud eos, qui eis seruiunt. Quomodo enim possunt verum dicere, qui exciderunt à veritate? Quòd si in aliquibus contingit eos diuinare, hoc fit ex eo, quod euenit: quomodo etiam accidit in hominibus, vt sæpè quedam prædicant futura de re, quæ est euentura. Ea ergò quæ ex ijs, quæ accidit, successerūt, quòd quidem rarò fit, admiramur. Quæ autem coniectura non assequimur, quod quidem fit assiduè, silemus. Hactenus quidem de demonibus & de eorum deceptione.

Cùm nos ergò, vt dictum est, nauigassemus in ciuitatem, & venissemus in locum, in quo erat dictum simulacrum Veneris, portarent autem Christiani venerandum lignum Christi, hoc est, figuram crucis, videns demon, qui habitabat in statua, nec videre sustinens signum, quod ferebatur, turpiter egressus ex marmore, deiecit ipsam statuam, & confregit eam in multa fragmenta. Accidit verò, vt duo idololatræ starent prope aram, in qua stabat statua: & corruens, vnus quidem caput fregit in duas partes, alterius autem humerum & brachiale. Stabant enim ambo, sanctum populum subsannantes. Multi autem ex gentilibus, cùm vidissent signum quod factum fuerat, crediderunt, & cõmixti cum laicis, vnà cum eis sunt ingressi in sanctam ecclesiam, nomine Irenen. Fuit autem illo die magnum gaudium inter Christianos, tribus de causis: Primùm quidem, quòd sanum recepissent sacerdotem, & qui ea fecerat quæ desiderabat. Secundò, quòd contriti essent dii gentium, & facti essent tanquam puluis, qui dispergitur ab area æstiuæ: quinetiam similiter atque ipsi confraçti sunt, qui confidebant in eis. Tertio autem & maximè, quòd conseruata sunt animæ, quæ errabant, & accesserūt gregi Christi. Cùm eos verò obsignasset Episcopus, dimisit in pace, iubens vt vacarent sanctis scripturis. erant verò viri numero XXXII. & septem mulieres. Cùm duos autem alios dies fuisset Gazæ Iohânes Archiepiscopus, profectus est Cæsaream: quæ Christiani omnes & sanctus Episcopus deduxerunt vsque ad duo miliaria.

Post decimum autem diem venit admirandus Cynegius, habēs secum Consularem & Ducem, & magnam manum militarem & ciuilem. Præsciuerunt verò multi ex idololatræ, & exierunt è ciuitate: alij quidem in vicos, alij autem in alias ciuitates. erant verò complures ex diuitibus ciuitatis. Eorum autem ædes, qui fugerant, annotauit quem diximus, Cynegius. Die autem sequenti, accersitis ciuibus, præsentibus Duce & Consulari, aperuit eis literas imperatorias, quæ iubebant, vt euertentur simulacra & delubra, & igni traderentur. Cùm primùm verò id audiuisent idololatræ, ciularunt magna voce, adeò vt id egrè tulerint magistratus, & in eos cum minis emiserint milites, qui eos virgis & clauis verberabant. Christiani autem cum magno gaudio laudibus prosequerantur Imperatores & magistratus. Statim verò cum magistratibus & cohortibus militaribus impetum fecerunt & euertentur delubra. Erant autem in ciuitate simulacrorum publica templa octo: nempe Solis, & Veneris, & Apollinis, & Proserpinæ, & Hecates, & quod dicebatur Hierion, seu sacerdotum. & Fortunæ ciuitatis, quod vocabant Tycheon, & Marnion, quod dicebant esse Critæ generis Iouis: quod existimabant esse gloriosius omnibus templis, quæ sunt vbiquè. Erant autem alia quoquè plurima simulacra in ædibus & pagis, quæ nemo posset numero subijcere. Demones enim cùm Gazæorum animum vt dũtilem apprehendissent, errore impleuerunt vniuersam ciuitatem, & quæ circumcirca sita erat, regionem. hoc autem eis accidit ex nimia simplicitate. Quamobrem traducti ad sanctam fidem, fiunt magno zelo incitati Christiani. Hactenus quidem de Gazæis.

Iussi ergò milites, cum Christianis ciuitatis & maritima eius parte, impetū fecerunt in si-

Simulacrū
Veneris tur
pissimum.

Demonēs
vt ventura
prædicant.

Vide virtutem
venerandæ figuræ
sanctæ crucis.

Delubra de
monū euer.
tunt Gazæ.

in simulacra. Et primum cum voluissent euertere simulacra & Marnium, repulsi sunt. Illis enim idoli sacerdotes, cum prius de eo audiissent, portas interioris templi intrinsecus magnis lapidibus obstruxerunt: & cum exportassent in ea, quæ dicuntur adyta, quæcunque erant vasa in templo preciosa: quinetiam ipsa deorum ipsorum animalia, illic occultaerunt: & per ipsa adyta fugerunt per alias vias. Dicebant enim, dicta adyta habere multas vias in diuersa loca. Repulsi ergo, sicut prius dixi, conuersi sunt ad alia simulacra: & alia quidem euerterunt, alia verò igni tradiderunt. Cum ergo rapuissent omnia, quæ in eis erant, vasa preciosa, sanctus autem Porphyrius anathemati subiecisset in ecclesia quemlibet ciuem Christianum, qui ex delubris aliquid accipit ad lucrum proprium: nullus ex fidelibus ciuibus aliquid accepit, nisi milites, & qui illic inueniri sunt aduenæ. Obibat ergo cum laicis ex clero viri pii, & ipse sanctus Porphyrius Episcopus, reprimentes eos, ne aliquid acciperent. Fuerunt verò decem dies euercentes templa simulacrorum.

Post dictos autem dies consilium ceperunt, quonam modo vterentur Marnio, & quid ei facerent. Alij enim dicebant, id debere effodi: alij autem, comburi: alij, locum purificari, & sanctificari ad Dei ecclesiam. & erat de ea re magna deliberatio. Tandem sanctus Episcopus edicit populo ieiunium & orationem, vt eis reuellet Dominus, quidnam eos facere oporteat. Cumque illo die ieiunassent, & Deum de hac re precati essent, vesperè peregrerunt sanctam synaxim. Cum perageretur autem, puer circiter septem annos natus, stans cum matre propria, repentè exclamauit, dicēs: Comburite intus templum vsque ad solum. Facta sunt enim in eo multa graua, & maximè hominum sacrificia. Id verò hoc modo comburite: Afferte picem humidam, sulfur, & seuum porcinum, & hæc tria commiscete, & vngite portas æneas, & ignem in eas iniicite, & sic rotum templum comburetur. Non potest enim aliter fieri. Id autem quod est exterius, finite cum ambitu: & postquam fuerit combustum, purgantes locum, ædificate illic sanctam ecclesiam. Dicebat autem hoc quoque: Testificor vobis coram Deo, ne fiat aliter. Neque enim ego sum, qui loquor, sed Christus, qui in me loquitur. Hæc autem dixit lingua Syriaca. Postquam verò audiērunt, omnes admirabantur & Deum glorificabant.

Venit autem hoc miraculum etiam ad aures sancti Episcopi: & cum manus suas ad cælum extēdisset, Deum glorificauit, & dixit: Gloria tibi Pater sancte, quoniam abscondisti à doctis & sapientibus, & reuelasti ea paruulis. Iussit autem puer suam quoque matrem, postquam dimissa esset ecclesia, inueniri in episcopi adibus. Separato itaque puero, dixit Episcopus mulieri: Adiuro te per filium Dei viui, vt dicas, an suggestione tua aut alicuius alterius, te sciente, filius tuus illa est locutus, quæ dixit de Marnio. Mulier autem cum hæc audiisset, dixit: Trado me ipsam terribili & tremendo Christi tribunali, si vnquam præsciui aliquid ex ijs, quæ filius meus hodiè est locutus. Sed si videtur tibi, ecce accipe puerum, & cum minis de eo habe quæstionem. & si dixit alicuius suggestionem, metu confitebitur: Sin verò nihil aliud dicet, est euident, quòd à spiritu sancto fuit inspiratus.

Cum hoc audisset Episcopus, quod dixerat mulier & laudauisset, iussit eam paululum secedere, & introduci puerum. Cumque adductus esset puer, dixit ei: Quis tibi suggestit, vt loquereris in ecclesia illa, quæ es locutus de Marnio? Puer autem tacebat. Iussit verò sanctissimus Episcopus afferri flagellum, & extendi puerum ad hoc: vt ab eo terreretur. Ille autem tenens flagellum, alta voce clamauit, dicens: Quis tibi dixit, vt loquereris? dic, ne flagello cædaris. Puer verò stabat mutus, nihil loquens. Tunc nos, qui eramus circa ipsum, hæc ei cum minis diximus. ille autem erat immobilis. Tandem postquam omnes cessassent, os suum aperiens, dixit puer lingua Græca: Vrite templum, quod est intus, vsque ad solum. Multa enim graua in eo facta sunt, & maximè hominum sacrificia. Hoc autem modo id vrite: Afferte picem humidam, & sulfur, & seuum suillum, & miscete hæc tria, & vngite portas æneas, & igne eis immitte: & sic templum comburetur. Aliàs enim non potest fieri. Quod est exterius autem, finite cum ambitu: & postquam fuerit combustum, expurgato loco, statuite illic sanctam ecclesiam. Testificor enim vobis coram Deo, non posse aliter fieri. Non enim ego sum, qui loquor, sed qui est in me Christus. Admiratus est autem sanctissimus Episcopus Porphyrius, & omnes qui cum eo erant, audita pueri libera loquendi fiducia, & quòd paritè & distinctè esset

Ieiunio & oratioe qd nō obtinetur à Deo?

Matt. 11.

Puer loquitur Græcè, cum nunq̄ didicisset.

for. xego

effet locutus. Accessita verò matre, eam interrogauit, an ipsa aut filius eius sciret linguam Græcam. Illa autem iureiurando affirmabat, neque se, neque suum filium scire Græcè. Cùm hoc rursus audiisset sanctissimus Porphyrius, laudauit Dominum: & afferens tria numismata, ea dedit mulieri. Puer autem cùm vidisset numismata in manu matris suæ, exclamauit, dicens lingua Syriaca: Nè accipias mater, nè tu quoque auro vendas donum Christi. Rursus autem cùm id audiuissemus, summè mirati sumus. Mulier verò reddidit tria numismata, dicens Episcopo: Ora pro me & filio, & commenda nos Deo. Sanctus autem Episcopus eos dimisit in pace.

Manè verò congregatis religiosi Clericis & Christi amante populo, & præterea admirabili quoque Cynegio & magistratibus, dixit eis, quomodo locutus est puer de Marnio. Cùm autem audiuisent, mirati sunt, & communi consensu dixerunt, ut sicut dixerat puer, sic combureretur. Allata ergò pice humida, & sulfure, & seuo suillo, & his tribus mixtis, vnixerunt portas interiores: & fuis precibus, ignem admouerunt, & statim vniuersum templum eum arripuit, & fuit exustum. Quotquot autem milites & hospites poterant, rapiabant ex igne, quæ inueniebant, seu aurum, seu argètum, aut ferrum, aut plumbum. Erat verò illic quidam ex Præfectis militaribus, quos vocant Tribunos, qui aderat combustioni templi. erat autem, ut apparebat, Christianus: in occulto verò erat idololatra. Hic ergò cùm interesset, & videret conflagrationem & direptionem, quæ fiebat à militibus, dissecabatur: & sub prætextu, quòd curaret ut seruari ordines, flagellis crudeliter cædebat, quem inueniebat ferentem aliquod spoliū. Cùm hæc fierent, & ab igne corrupti essent parietes, repente lignum ardens incidit in Tribunal, & ei duplicem affert mortem. Perfrazo enim capite eius, vsit reliquum corpus: & statim fideles milites & Christi amans populus, scientes eum esse propensum ad simulacra, Deum glorificârunt, & dixerūt illum psalmum, qui dicit: Quid gloriaris in malitia, potens iniquitate? Tota die iniustitiam cogitauit lingua eius. Tanquam nouacula acuta fecisti dolum. Dilexisti malitiam magis, quam bonitatem: iniustitiam magis, quam loqui iustitiam. Dilexisti omnia verba submersionis, linguam dolosam. Propterea Deus destruet te in finem: euellet te, & emigrare te faciet ex tabernaculo tuo, & verbum tuum ex terra viuentium. & quæ deinceps sequuntur in psalmo. Dies verò plurimos perpetuò arsit templum.

Marnium
comburitur
et diripitur.

Tribunus
simulacra
Christia-
nus diuini-
tus punitur
Psalm. 51.

Postea autem facta est etiam domorum perferutatio. erant enim multa simulacra in plurimis atrijs: & quæ inueniebantur, partim quidem igni tradebantur, partim autem in coenam iaciebantur. Inueniebantur libri quoque pleni præstigijs & incantationibus, quos quidem dicebant sacros, ex quibus sua faciebant mysteria & alia nefaria idololatra. Ipsi quoque eadem passi sunt, quæ dii sui. Accurrebant autem multi ad sanctam fidem, alij quidem metu, alij verò condemnantes priorem suam viuendi rationem. Omnibus verò portas sancta aperiebat Ecclesia. Meminerat enim sanctæ scripturæ, quæ dicit: Pulsanti aperietur: & qui querit, inuenit. Et rursus: Siue prætextu, siue veritate Christus annunciat. Dicebant autem quidam ex fidelibus sancto Episcopo, non oportere eos accipere, qui accedunt propter metum, sed eos, qui bono proposito. Sanctus verò Episcopus dicebat ijs, qui hæc dicebant:

Inquiretur
per domos
simulacra
& libri im-
pji.

Matth. 7.
Philip. 1.

Sunt etiam virtutes, quæ casu & calamitate accidunt hominibus. Quomodo qui seruum aliquem possidet improbum & ingratum, prius eum admonet, ut sit semper memori & grato animo: Postquam autem eum nullo modo videt parere admonitioni, ei deceterò metum infert necessariò, plagasque & vincula, & alia huiusmodi: non volens eum perdere, sed seruare, & agnoscere id, quod oportet. Talem etiam Deum existimate, qui fert patienter nostrum ingratum animum: sepe autem suadet, quæ sunt nobis utilia, per scripturas & alios viros sanctos. Nobis verò non parentibus, volens omninò, ut bonus & benignus nos possidere, & non repellere, nobis infert suum timorem & disciplinam, nos inuitans, ut cum necessitate agnoscamus id, quod oportet. Quamobrem dicit scriptura: Quando interficiebat ipsos, tunc querebāt eum, & conuerterebantur, & manè vigilabant ad Deum. Et rursus dicit propter eos, qui resiliunt & iugum à Deo excutiunt: In camo & freno confringes maxillas eorum, qui non appropinquāt ad te. Oportet ergò, o filij mei, admonere humanitatè per metus & minas & disciplinam. Propterea rursus dicit: Bonum est, quòd humiliasti me, ut discam iustificationes tuas. Hæc autem & cetera dicta sunt propter eos, qui volunt accedere ad nostram sanctam fidem. Nam

Psalm. 77.

Psalm. 31.

Psalm. 118.

& c.

& si dubitantes accesserint, potest eos mollire tempus, Christo annuente. Vt autem aliud quoque vobis renunciem: si non conspecti fuerint fide digni, vt qui iam fuerint in mali habitu: qui ex eis nascuntur, possunt esse salui, vt qui cum bono conuerserint.

Cum hæc sanctus dixisset Porphyrius, & persuasisset fratribus, accipiebat omnes, qui volebāt illuminari, catechesi eos instituens multis diebus, nō solum ante baptismū, sed etiam postea. Assiduè enim docebat verbum, non splendida & magnifica vrēs oratione, & se volens ostentare: sed simplici vtens dictione, & omnia soluens ex scriptura. Accesserunt ergo illo anno gregi Christi circiter trecenta nomina, & ab illo tēpore augmentum accipiebāt singulis annis res Christianorum. Marnio verò omninō exusto & constituta ciuitate, statuit beatus Episcopus cum religioso clero & Christi amante populo, sanctam ecclesiam condere in loco exusto, quomodo ei reuelatum fuerat, quando erat Constantinopoli, propter quod etiam acceperat pecunias à religiosissima Imperatrice Eudoxia. Dimissis ergo magistratibus & Christi amante populo, retinuit partem auxiliij, nē fieret aliqua nouitas post eorum exitum. Non propter hoc autem solum: sed etiam, vt opem ferrent ad congregandam materiam ædificij diætæ sanctæ ecclesiæ. Quidam autem consulebant, vt ædificaretur sicut positum fuerat idoli templum. Erat enim formæ rotundæ, circumdatū duabus porticibus, se inuicem interiūs subeuntibus: eius verò medium erat ad emittendos vapores cōstitutum, septentrionaleq; & extensum in altum. Habebat autem quædam etiam alia, quæ decebant simulacra, apta ad execranda illa & nefaria, quæ fiebant ab idololatriis. In hac ergo forma & positura dicebant quidam ædificandam esse sanctam ecclesiam: Alij verò contradicebant, dicentes ipsam quoque posituræ memoriam esse delendam. Qui autem hoc dicebant, persuadebant omnibus, vt qui rectè dixissent. Dixit verò sanctissimus Episcopus: Hoc quoque relinquemus consilio.

Interim autem dum repurgatur locus, venit Magistrianus, epistolam afferens imperatorias semper memorandæ Eudoxiæ. Continebant verò literæ salutationem & precum petitionem pro suo marito & filio. Erat autem in alia charta intra literas descripta forma sanctæ Ecclesiæ in figuram crucis, quomodo nūc quoque Deo volente cernitur: & continebant literæ, vt conuenienter diætæ figuræ sancta conderetur ecclesia. Letatus est autem sanctus Porphyrius, cum legisset & vidisset formam descriptam. Sciebat enim hoc quoque factum fuisse ex diuina reuelatione, & meminisset scripturæ, quæ dicit: Cor Regis in manu Dei. Continebant autē literæ, preciosas quoque columnas esse mittendas & marmora. Eiecto autem cinere & ablatis omnibus abominationibus, relicta rudera marmorum Marnij, quæ dicebāt esse sacra & in loco inaccesso, maximè mulieribus, ea censuit sanctus Episcopus in crustari in platea ante templum, vt conculcarentur non solum à viris, sed etiam à fœminis, & canibus, & porcis, & bestiis. Hoc verò idololatriis fuit magis molestum, quàm templi cōflagratio. Quamobrem complures ex eis, maximè autem mulieres, vsque in hodiernum diem marmora non ascendunt.

Breui autem post tempore edicit ieiunium vno die: & cum dimissæ fuissent preces matutinae, iussit pius Episcopus quemlibet virum Christi amantem, afferre ligones & rastra & alia huiusmodi instrumenta. Hoc verò vespera prius edixerat, vt omnes manē inuenirentur parati: quod etiam factum est. Congregato autem populo cum dictis instrumentis in sancta ecclesia, quæ appellabatur Irene, iussit omnes psallentes simul proficisci in Marnium, quod olim fuerat. Ipse verò sequebatur, portans sanctum Euāgelium, & circa se habens pium clerum, reuerat imitans Christum cum discipulis. Precedebat autem populum semper memorandus Barochas, venerandæ crucis portans effigiem. Ab vtriusq; verò partibus populi, erāt milites, qui reliqui fuerāt ad continendā in officio ciuitatem. Euntes autem psallebant, & in versiculorū psalmi intercisione dicebant, Alleluia. Erat autem psalmus quem dicebant: Venite, exultemus Domino, iubilemus Deo Saluatori nostro. Preoccupemus faciem eius in confessione, & in psalmis iubilemus ei. Quoniam Deus magnus Dominus, & rex magnus supra omnem terram. Quoniam in manu eius sunt fines terræ & altitudines montium. Quoniam ipse est mare, & ipse fecit illud, & aridam formaerūt manus eius. Venite, adoremus & procidamus ei, & ploremus coram Domino, qui fecit nos. Quoniam ipse est Deus noster, & nos populus pascuæ eius, & oues manus eius.

Dicebat autem alios quoque psalmos, donèc ingressi sunt in Marnium. Hortatus est autem

Apud Gazos crevit religio Christiana.

Ecclesia Gazensis ad crucis figuram extructa.

Prou. 21.

Processio cum effigie S. Crucis.

Psal. 94.

autem sanctus Porphyrius Episcopus Ruffinum quendam architectum Antiochenum, virum fidelem & scientem, per * quod fuit etiam perfectum totum ædificium. Is accepto * quem gypso, designauit posituram sanctæ ecclesiæ, conuenienter formæ, quæ missa fuerat ab inprimis piâ Augusta Eudoxia. Cumque precatus esset sanctissimus Episcopus & genu flexisset, iussit populum fodere. Statim autem omnes vno animo & eadem alacritate fodiebant, clamantes: Christus vicit. Non licebat verò videre differentiam inter virum & mulierem, aut senem aut puerum: sed promptus & alacer animus vires præbebat omnibus. Et alij quidem fodiebant: alij autem terram exportabant, ad eò vt paucis diebus fuerint & omnia loca effossa, & terra egesta. Priùs itaq; preparata materia, & ingentibus lapidibus ex tumulo, qui dicitur Aldioma, à parte Orientali ciuitatis, & alia materia, Sanctus rursus, congregato Christi amante populo, multisque precibus & Psalmodijs dictis in loco, ipse primus se succingens, cœpit portare lapides, & iacere fundamenta. Deindè pij quoque Clerici, & omnes laici lætantes & magna voce psallentes, ad eò vt audirentur à tribus milliarijs ex ciuitate. Factum est autem illo die magnum miraculum.

Sunt putei intra sacrum ambitum, ex quibus est vnus ab occidentali parte sanctæ quæ nunc est, Dei Ecclesiæ, non parum profundus. Tres ergò pueri sitientes, iuerunt ad bibendum, & appropinquantès ori putei, se inclinabant, innitentes ligno, quod erat in ore putei, vt solent facere pueri: & fracto ligno, tres ceciderunt in puteum. Quidam verò, qui fortè illic aderant, iuerunt & renunciârunt populo, quæ facta fuerant. Fuit autem non parvus tumultus, omnibus cœcurrentibus ad puteum. Cùm verò quod factum fuerat, cognouisset sanctissimus Episcopus, ipse quoque currens ad locum, iussit fieri silentium. Quo facto, cœpit precari & rogare Deum cum multis lachrymis, vt viuos & illesos conseruaret pueros: & maximè propter idololatrias, nè dicant, Vbi est Deus eorum, in quem sperabant? Et cùm fuisset hora vna humi inclinatus, & surrexisset, iussit aliquem descendere per funes cadorum, & scrutari pueros. Clamabant enim, qui erant ex populo, appellantes pueros: neque erat vllus, qui eos infernè audiret ex puteo. Cùm autem vir ille descendisset, inuenti sunt tres pueri, sedentes super magnum lapidem, illesi & hilares, inter se colloquentes. Cùm verò vir ille eos adspexisset, valde est admiratus, & Deum glorificauit, & infernè clamans, dixit: Laudate Dominum, viuunt enim tres pueri. Cùm autem audiuisset sanctus Episcopus & populus, lætati sunt: & demissa magna sporta, iusserunt simul efferri tres pueros, erant enim parui, ad sex vel septem annos nati. Sporta verò accepta, is, qui erat inferiùs, tres illos ligatos fecit tutò sedere, iubès eis claudere oculos, donèc sursum peruenissent, & dicere: Iesu Christe, serua nos. Cumque hoc fecisset, clamauit vt aptè funem traherent: & trahentes, dicebant hymnum trium puerorum: Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum. Cumque peruenissent, & eos adspexisset sanctissimus Episcopus, (erat enim is stans in ore putei, & tenebat funem) repletus gaudio & lachrymis, exclamauit, dicens: Benedicite omnia opera Domini Domino, & laudate Dominum. Postquam autem eos è sporta sustulerunt, scrutati sunt, nunquid fracta esset aliqua pars eorum corporis, & nihil inuentum est in eis malè affectum.

Sed magnum adspeximus miraculum. Inuenti sunt enim tres pueri habentes signa crucis tanquam acu infixæ. Vnus quidem in media fronte, alius autem in summa dextra manu circa digitos: alius verò in humero dextero. Erant autem pulchrè expressæ cruces, neque obliquæ, neque incuruæ, sed vnus mensuræ, vt apertum esset, eas diuina esse signa. Neque enim eis afferebant dolorem, neque eduxerant sanguinem: sed erant impressæ tanquam ex cinabari. manserunt autem in eis longo tempore ad hoc, vt viderent omnes & admirarentur. Nam multi etiam ex alienigenis cùm vidissent, crediderunt. Cùm verò ille quoque ascendisset, qui propter pueros descenderat, iureiurando affirmabat, dicens: Quando eos immisi in sportam, & sursum ferebantur, videbam circa eos tanquam fulgur, donèc peruenissent ad os putei. Fuit autem Christianis illo die lætitia: cultoribus verò simulacrorum, dolor & offensio. Aedificium autem procedebat in dies, omnibus prompto & alacri animo operantibus. Neque enim erat, qui vllum sua mercede frustraretur: sed etiam ampliùs præbebat, se munificè gerès in eos, qui operabantur. Dicebat enim iustum esse, vt nò execrationem, sed benedictionem acciperet omne opus ædificij.

Anno

Tres pueri
cadunt in
puteum.Vide in
fine
miraculum.

Dan. 3.

Ibidem.

Signa Crucis
eis impressa
pueris diuinitus.

Anno autem sequenti mittit Eudoxia Imperatrix columnas, quas erat pollicita: quæ quidem erant magnæ & admirabiles, numero triginta. Duæ verò vocantur Carostia: quæ quidem sunt in sancta ecclesia, lucentes tanquam smaragdi. Cum ij autem adnavigassent, qui eas ferebant, rursus apparuit studium, promptusq; & alacer animus populi Christum amantis. Omnes enim cum audiissent, statim cucurrerunt ad litus: non solum verò viri, sed etiã fœminæ & pueri & senes. omnes enim corroborabat fidei desiderium. Et cum currus adduxissent, impositam vnamquanque columnam traxerunt, & in templi hypethro eam deposuerunt: & rursus reuersi sunt, & aliam attulerunt, donec omnes portarunt. Et de his quidem hætenus.

Julia Manichea quosdam corripit neophytos.

Hæresis Manicheorum depingitur.

Idem certe nostra ætate fecerunt heresiarche.

Tit. 3.

Matth. 7.

Facit signum Crucis in ore suo, disputaturus cum Manichea.

Illo autem tempore venit in ciuitatem mulier quædam Antiochena, quæ vocabatur Iulia. erat verò ex execranda hæresi eorum, qui dicuntur Manichei. Cumq; cognouisset aliquos esse recens illuminatos, & in sancta fide nõdum stabilitos, in eorum irrepens animos, eos corruppebat per doctrinam suam, oculos præstringentem & incantantem: sed multo magis per pecuniæ erogationem. Qui enim inuenit dictam impiam hæresim, nõ aliter potuit inescare aliquos, nisi datis pecunijs. Eorum enim doctrina, ijs quidem, qui sapiunt, plena est omni blasphemia & condemnatione, & anilibus fabulis, quæ attrahunt mulierculas, & viros pueriles, qui leuem habent mentem & cogitationem. Ex diuersis enim hæresibus & gentilibus dogmatibus hanc suam peruersam constituerunt opinionem, callidè & vafre volentes omnes capere. Deos enim multos dicunt, vt placeant gentilibus. Præterea tempus ortus obseruant, fatumq; & astrologiam asseuerant, vt securè peccent, vt potè quòd non sit in nostra potestate peccare, sed ex fati necessitate. Porro autem Christum quoque constentur. Dicunt enim eum hominem fuisse visionem. Et enim ipsi quoque visione dicuntur esse Christiani. Ea enim prætermitto, quæ sunt ridicula & digna execratione, nè eorum, qui hæc legunt, aures implent molestam auditionem & prodigiosis narrationibus. Res enim Philistionis, Sceni & Hesiodi, & aliorum, qui dicuntur philosophi, commiscetes cum rebus Christianis, suam hæresim constituerunt: Quomodo enim pictor mixtionem faciens ex diuersis coloribus, efficit existimationem hominem, aut bestiam, aut aliquid aliud, ad decipiendos eos, qui adspiciunt, vt stultis quidem & insipientibus videatur esse verus: ijs autem, qui sapiunt, umbra & deceptio & humana excogitatio: Itã etiam Manichei ex diuersis dogmatibus haurientes, effecerunt improbam suam opinionem: vel potius ex diuersis serpentibus virus congregantes & miscetes, lethiferum effecerunt venenum, ad hominum animas interimendas.

Vt autem prius dictum est, cum illic versaretur pestifera mulier, quidam fallaci illius doctrina sunt seducti. Post aliquot verò dies, cum id cognouisset à quibusdam fidelibus sanctus Porphyrius, eam accersitam interrogauit, quenam & vnde esset, & quamnam haberet opinionem. Illa autem & patriam, & se esse Manicheam, est cõfessa. Ijs verò, qui erant apud ipsum, ira motis, (erãt enim quidam pij) eos rogat beatus, nè irãscantur, sed patienter eam admoneant & semel & bis: seruãs id, quod dictum est à sancto Apostolo. Deindè dicit mulieri: Abstine, õ soror, ab hac mala opinione: est enim satanica. Illa autem respondit: Dic, & audi: & aut persuadebis, aut persuadeberis. Sanctus verò dixit: Para te ad crastinum diem, & veni huc. Illa autem cum valere eum iussisset, est egressa. Beatus autem cum ieiunasset, & Christum multum rogasset, vt diabolum pudore afficeret, paratus fuit in diem sequentem. Aduocauit verò quosdam ex pijs Clericis & Laicis, ad disputationem suam & mulieris. Die autem sequenti accedit mulier, habens secum duos viros & totidem mulieres, quæ erant iuniores & formosæ, omnes verò pallidi. Iulia autem erat prouecta ætate. Ducebatur autem tota eorum disputatio à scriptis & orationibus mûdanæ disciplina: multo verò magis Iulia. Erat autem humilis eorum habitus, & modesti mores: & quod dicitur, extrinsecus oues, intrinsecus verò lupi rapaces & venenata animalia. Omnia enim dicunt & faciunt cum simulatione. Deindè iussi sedere, disceptabant & inquirebant.

Sanctus autem Porphyrius, ferens sancta Euãgelia, cum fecisset signum crucis in ore suo, cœpit eam rogare, vt diceret suam opinionem. Illa verò cœpit. Frater autem Cornelius Diaconus, qui fuit paulò antè nominatus, sciens notis scribere, quibus vtitur in iure, iussus à beatissimo Episcopo, notabat omnia, quæ dicebantur & opponebantur, me & fratre Barocha admonentibus. Disputationem autem non scripsi in hoc libro, propterea

pterea quod sit magna: ut qui velim compendio hoc scriptum mandare literis: eam vero in alio libro exposui ijs, qui volunt scire sapientiam, à Deo datam sanctissimo Porphyrio, & aniles fabulas, quas effutijt prodigiosa loquens & venefica Iulia. Quam quidem citò est persecuta diuina iustitia. Postquam enim multa horis plurimis esset fabulata, & cõsuetas dixisset blasphemias in Dominum & Deum vniuersorum, motus à diuino zelo sanctus Porphyrius, videns eum, qui omnes fines cõtinet, tam qui cadūt sub adsp̄ctum, quàm qui non cadunt, blasphemij & maledictis incessi à muliere, in quam operabatur diabolus, & quæ se submittebat illius voluntati, in eam tulit sententiam, dicens: Deus qui facit omnia, qui est solus æternus, neque principium habens nec finem, qui glorificatur in Trinitate, tuam percutiet linguam, & obstruet os tuum, nè loquatur blasphemia. Sententiæ autem prolationem consecutum statim fuit supplicium. Cœpit enim tremere Iulia & mutari vultu: & manens in ecstasi longum tempus, non loquebatur: sed erat muta & immobilis, habens apertos oculos & intuentes sanctissimum Episcopum. Qui verò cum ea erant, cum adsp̄xissent ea quæ sustinebat, magno timore sunt affecti: eam autem consolabantur, & carmina cantabant ad eius aures: & non erat vox, nec auditus.

Ultio diuina persequitur blasphemam mulierem.

Cum longo autem tempore mansisset muta, emisit animam, profecta ad tenebras quas in honore habuerat, eas lucem esse arbitrans, cõuenienter scriptura, quæ dicit: *Væ* ijs, qui faciunt id, quod est dulce, amarum: & quod est amarum, dulce: qui tenebras ponunt lucem, & lucem tenebras. Iussit autem sanctus componi eius corpus & tradi sepultura, miserus humanæ naturæ: erat enim summè clemēs & misericors. Quicumque verò audierunt id, quod factum fuerat, valdè sunt admirati: non solum qui erant nostræ fidei, sed etiam alienigenæ. Qui autem cum ea erant, duo viri & mulieres, & quicumque ab ea corrupti fuerant, currentes prociderunt ad pedes beatissimi Episcopi, dicentes: Errauimus: & petebant pœnitentiam. Beatus verò fecit omnes subijcere anathemati Manetem, authorem eorum hæresis: ex quo etiam appellati fuerunt Manichæi. & cum plurimos dies eos instituisset catechesi, adduxit ad sanctam Catholicam Ecclesiam. Occasione autem illorum, alij quoquè ex alijs gentibus pœnitentia ducti, fuerunt illuminati.

Esa. 5.

Post tempus autem quinq; annorum, perfectum fuit opus sanctæ magnæ ecclesiæ. Appellata verò fuit Eudoxiana, ex nomine in primis piæ Imperatricis Eudoxiæ. Per egit autem dedicationem sanctissimus Episcopus Porphyrius die Resurrectionis sancti Paschatis splendide ac magnificè, non parcens sumptui: sed congregatis omnibus Monachis, qui erant circiter mille, cum alijs pijs Clericis & Laicis & Episcopis, hilariter transiit omnes dies sancti Paschatis: & licebat videre choros angelicos, non solum in Ecclesiastica cõsequentiâ, sed etiam in Horis, quando fiebant. Non solum enim erat mensa sensilis, sed etiam spiritalis. Nam post obsonium dicebatur psalmus, & post potum hymnus. Idolorum autem cultores videntes, quæ fiebant, corde tabescebant. Vndiquaquè enim veniebant hospites ad videndam pulchritudinem & magnitudinem dictæ sanctæ ecclesiæ. Dicebatur enim maior omnibus ecclesijs, quæ erant illo tempore. Ea de causa quando iecit ab initio fundamenta, reprahendebatur à quibusdam fidelibus, quod eam magnam descripsisset, cum essent pauci Christiani in ciuitate. Respondens autem sanctissimus Porphyrius, dixit: Nè sit vestra fides parua. Spero enim in Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei, quod sit multiplicaturus gregem suum, & ampliolem faciet hanc domum, ex eo quod non possit capere multitudinem Christianorum. Non est enim humanum dogma Christianorum, ut adspiciatur ad tempus & dissoluatur: sed diuinum, & quod accipit incrementum. Hæc & talia semper differebat beatus Porphyrius fidelibus, non solum in ecclesia, sed etiam in vnoquoq; loco, illuminans & iuuans populum Christi amantem. Post dies autem festi populos dimisit in pace, vnumquenque ad suos.

Episcopus dedicauit Ecclesiam splendide ac magnificè.

Templum Gazæ amplissimum.

Postquam verò condidit & sanctificauit dictam sanctam Ecclesiam, constituit, ut daretur unicuique hospiti, qui erat in ciuitate, sumptus vnus diei. Suppeditabat autem unicuique in die, tam peregrino quàm ciui, quotidiè ad sex obolos, præter ea, quæ ipse per se præbebat ijs, qui ad ipsum accedebant, in veste, argento, & auro: unicuique præbens cõuenienter suæ dignitati. neque vllus ex ijs, qui indigebat, erat expers suorum donorum. In diebus autem ieiuniorum sancti festi Paschalis, suppeditabat unicuique pauperi

Largissime S. Porphyrii elemosina.

pauperi ad decem obolos quadraginta diebus. Iussit autem in pio suo testamēto, omnino dari dictos decē obolos quadraginta diebus: & assignato reditu, ex quo volebat eos dari, in dicto testamento statuit, vt nisi hęc quotannis suppeditarētur, dictus reditus veniret ad sanctam Cęsareę ecclesiam. Hęc verò postea facta sunt.

Idololatrę
Gazensę
vertūtur in
seditionē.

Idolorum autem cultores quo magis adspiciebant proficere Christianos, eo magis furebant & studebant malis afficere Christianos, & ante omnes, sanctum eorum pastorem Porphyrium. Nam cum aliquando orta esset de prædijs controuersia inter Oeconomum sanctę ecclesię, & Sampsychem, qui erat primus inter Idololatrās, videns pius Barochas Oeconomū affici iniuria, eum defendit, & cepit contumelijs afficere dictum Sampsychem. Cum id autem audiuisent reliqui Curiales, congregati inuasērūt Oeconomum & piū Barocham. Simul verò cum curialibus ascenderūt etiam multi ex ciuibus, inuenta occasione malè afficiendi fideles, & ex parua, vt dixerit quispiam, scintilla tantus est ignis accensus, vt omnes Christiani in periculum venirent, nē perirent. Tanto enim furore perciti fuerunt idololatrę, vt ipsi gladios & clauas acceperint, & septem homines occiderint, & alios multos fauciauerint: Deindē his non contenti, in ipsum Pastorem irruerint. Quidam autem, qui bono lætabantur, præcurrentes, renunciārunt sanctissimo Episcopo incursum multitudinis. Cum verò audiuisset beatus, me accersito, dixit: Fugiamus frater, & parū occultemur, donē transeat ira Domini, & ascensis muris, fugimus per tecta. Idololatrę autem, fractis portis domūs episcopalis, ingressi sunt: & cum non inuenissent sanctum Porphyrium, diriperūt omnia, quę illic sunt inuenta.

Diripiunt
domū episcopi.

Sanctus vir
declinat
furorem
im
piorum.

Ego autem & beatus Porphyrius per tecta fugientes, inuenimus puellam circa quatuordecim annos natam: quę cum sanctū agnouisset Episcopū, præcidit ad eius pedes. Beatus autem rogauit eam, quęnam esset, & quibus nata parentibus. Puella verò respondēs, dixit se esse orbam patre & matre, & auiam habere anum, corpore imbecillam: seque operari, & se alere & suam auiam. Rogauit verò eam, an esset Christiana. Illa autem rursus dixit, se non esse, sed iamdiū abhinc esse cupere, si sit digna. Clemens autem Porphyrius cum audiisset, quod dixerat puella, & compūctus esset, lachrymatus est, dicens: Quam propensum est ad bonum, genus Gazęorum? sed aduersarius studet impedire bonum coram animo: quem Dominus percutiet verbo oris sui. Dixit autem puella: Affer ad nos huc stoream in hoc tectum, vt hic maneamus, donē sedetur tumultus ciuitatis: & nē renuncies alicui, nos hic esse. Illa verò iureiurando affirmauit, se ne auia quidem suę indicaturam. Cum autē per quoddam tectum ascendisset in domum suam, attulit stoream, & eam strauit: & præcidents ad beati viri pedes, rogauit eum, vt vesceretur modicis suis cibis, & nē suam dedignaretur paupertatem: erat enim circa vesperam. Sanctus autem volens fieri imitator magni Prophetę Elię, dixit puellę: Festina filia, & affer, vt Dominus det tibi per me alimentū spiritale & carnale. Illa verò properē descendit, emitque panem & oliuas & caseum, & legumen madefactum. Attulit autem omnia, & apposuit nobis, dicens: Accipite domini mei, & benedicite paupertati meę. Beatus verò rursus compunctus, fleuit, cum præuidisset, quod habitura erat fidem in Christum. Cumque surrexisset, & preces sudisset solitas, & sedisset, comedimus. Ego quidem comedi caseum & bibi vinum: sanctus autem comedit panem & madefactum legumen, & bibit aquam. & cum dimisisset puellam ad suam auiam, nos in tecto dormiuimus, erat enim tempus æstatis. Porro autem puellę quoque nomen interrogauimus. Dixit verò, Salaphtha, quod interpretatur Gręcę Irene, id est, pax. Diem quoque sequentem transegimus in illo tecto, bona Irene nostrę curam gerente prompto & alacri animo.

s. Reg. 17.

Gazęi a
Proconsule
castigantur.

Postquā autem cognouimus esse sedatū tumultum ciuitatis, noctū ambulauimus ad sanctam ecclesiam. Cumque ascendissemus in aedem Episcopales, in ijs nihil inuenimus, nisi piū Barocham iacentem & adductum in extremum periculum ex plagis, ei illatis ab impijs idolorum cultoribus. Post paucos verò dies cum cognouisset Proconsul, quę facta fuerant in ciuitate, vocabatur autem Clarus, mittit Commentariensem cum magno auxilio, & conijcit in custodiam eos, quos ostenderunt ij, qui gerēbant res publicas, & adducit Cęsaream: & de alijs quidē sumpsit supplicium, alios verò dimisit cęsos neruis boum. & nō paruo incusso timore, sic sedauit ciuitatem. Paucis verò post diebus recordatus est sanctus Porphyrius bonę illius puellę, quę nos accepit, & eam per me accersijt.

cessit. Illa autem venit currens, habens etiam aliam mulierem, quam dicebat esse amitam. Ingressa vero ad beatum Episcopum, prociderunt ad eius pedes: qui eas benigne accepit, tanquam pater beneuolus. Dixit autem puella: Re vera, o filia, cupis fieri Christiana: Illa respondit: Iam tibi dixi, o domine, me iamdiu abhinc hoc teneri desiderio, & nunc adduxi testem meam amitam, quae ipsa quoque tenetur eodem desiderio. Ille autem letus, ei & eius auia iussit dari quotidie argenti quatuor nummos: eius autem amita dedit vnum nummum. & cum eas signasset signo crucis, dimisit, eis iubens, ut vacarent precibus, & per catechesim institutioni catechumenorum. Misit autem ad eius quoque domum pium Timotheum, Presbyterum & per catechesim institutorem, & ei iussit signare auiam puella. Nam, sicut prius dixi, corpus habebat imbecillum & solum. Tres autem illae per catechesim institutae, paulopost dignatae sunt venerando baptismo.

Postquam vero sanctum deposuisset habitum, sanctus, accersita puella, dixit ei: Vis te viro iungamus legitimo matrimonio? est enim tibi tempus nubendi. Neque enim nostra scriptura prohibet honorabiles nuptias. Puella autem cum audisset, quod vir sanctus dixerat, coepit flere & dicere: Bone pater, postquam me coniunxisti viro magno, vis me ab illo disungere, & dare viro humili & nihili? Nequaquam hoc feceris, domine mi. Admiratus autem sanctus, dixit ei: Et quis est is, quem tibi coniunxisti? Illa vero respondit: Iesus Christus Seruator nostrarum animarum, verus meus sponsus, a quo non separabor in aeternum. Cum audiuisset sanctus & compunctus fuisset, est lachrymatus, adeo ut praemagna compunctione puellam sit complexus, & eius caput deosculatus. Erat enim reuera plane impatibilis, & praemagna ad misericordiam propensione promptus ad effundendas lachrymas. Porro autem nos quoque, qui eramus apud ipsum, cum vidissemus gratiam sancti spiritus datam praepuella, glorificauimus Deum, qui dat electis suis sapientiam & gratiam. Dimisit vero illo die puellam.

Contigit autem in ipsis diebus anum requiescere, & migrare ad Dominum. Tunc aduocata puella, accersit beatam Manaridem Diaconissam, quae interpretatur ipsa quoque Graeca lingua *φωτεινή*, id est, lucida. Ei commisit Salaphtham, ipsi dato habitu regulari. Et cum eas Deo commendasset, dimisit in pace. Ea vero suscepit talem viuendi rationem, qualem non habuit alia illo tempore, quotidie ieiunans, & post ieiunium modico panis vescens cum sale & madefacto legumine, aut subtiliter comminuto olere & aqua sola. Vinum enim non sumebat omnino. Diebus autem festis utebatur oleo, & vescabatur oliuis. Nihil autem aliud gustabat, quod fuisset igne coctum. In ieiunijs vero Quadragesimae, secundo quoque die comedebat legumina madefacta, aut comminuta olera sine pane. Totam autem sanctam Paschalem hebdomadam transigebat, nihil sumens, praeterquam quinta sancta feria, post Communionem sanctam, aquam calidam: & corpus suum vsque adeo macerauerat, ut qui videbant, putarent se umbram adspicere. Fuit autem alijs quoque multis exemplum. Sunt enim amulati vitam sanctae puellae Salaphthae: quae in hodiernum vsque diem videtur viuere. Est enim mundo morte affecta, viuunt autem Christo, & est cum ipso perpetuo: cuius sanctarum precum sumus nos participes. Et haec quidem dicta sint de sancta puella Salaphtha.

Beatissimus autem Episcopus Porphyrius, cum regulam constituisset Ecclesiasticam & omnem consequentiam, & alios paucos annos fuisset superstes, postquam sanctam sanctificasset ecclesiam, in morbum incidens, pium fecit testamentum. In quo cum multis legasset, & omnes Christum amantis populi Deo commendasset, in pace dormiit cum sanctis, secundo mensis Dystri, anno, ut est Gazetorum computatio, quadringentesimo octogesimo: episcopatibus ab eo gestis vigesimo quarto, mense vndecimo, & preclaro peracto certamine aduersus idololatrias vsque ad diem suae dormitionis.

Et nunc est in paradiso deliciarum, intercedens pro nobis cum omnibus sanctis: quorum precibus nostri miserebitur pater & Deus cum filio & sancto spiritu: Cui gloria & potentia in secula seculorum, Amen.

Aaaaa 2

DE

Puella baptizata non vult alium sponsum praeter Christum.

Accipit habitum regularem.

Vitam viuunt abstinentissimam.

Est multis alijs exemplum.

Sanctus Porphyrius decessit.

DE S. VICTORE CONFESSORE SERMO
B. BERNARDI ABBATIS, QVO VITAM ILLIUS

summatim comprehendit. Quiescit autem hic S. Victor in monasterio Arremarensi Trecentis diocesis.

26. FEBRUA.

Psal. 126.

Matth. 25.

Psal. 88.



Victoris vita & gloria specialis, non tam ad gloriam, quam ad virtutem prouocat omnes, qui recto sunt corde. Non recti planè, sed peruerfi est animi, antè querere gloriam, quam exercere virtutem, & velle coronari, qui legitimè non certauerit. Vanum est vobis, inquit, antè lucem surgere. Ità est, Frustrà ad celsitudinem nititur gloriæ, qui priùs non claruit virtute. Frustrà fatuæ virgines sponso obuiam surgunt, quarum lampades extinguntur: & idè fatuæ, quia vacuis gloriantur lampadibus, virtutis oleum non habentes. Absit mihi gloriari, nisi in gloria illorù, quibus propheta congratulans, ait: Domine, in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exultabunt. Et infert: Quoniam gloria virtutis eorum tu es. Pulchrè non eorum, sed virtutis eorum gloria commendatur. Quæ enim sine virtute est gloria? Profectò indebita venit, præproperè affectatur, periculosè captatur. Virtus, gradus ad gloriam: virtus, mater gloriæ est. Fallax gloria & vana est pulchritudo, quam illa non parturiuit. Sola est, cui gloria iure debetur, & securè impenditur.

Sancto Victori nec virtus, nec gloria deest, sed quemadmodum ambæ res, & quo ordine in homine processerunt, id opere precium intueri. Pugnavit fortiter, viriliter superavit, & sic demùm gloria & honore coronatur. Quomodo ne mpe inglorius remansisset bellator fortis, humilis Victor? quanquam nec in die virtutis sua sine gloria fuit, signis & prodigijs admirandus.

Infans adhuc in matris vtero demonibus terrori est.

Habemus, dilectissimi, in vita Victoris, & quod dignè miremur, & quod salubriter imitemur. Miror vina dedisse in eremo, non vitem, sed fontem. Miror & stupeo infantem adhuc in vtero paucis fuisse paucis demonijs, quippe ab ipsis præcognitum, & iam tunc ex nomine designatum. Nec vacuum nomen, vbi hostium fuga, & extorta confessio, victoriam concessit infantulo. Quis item non miretur, furem à demone deprehensum, & rursùm à demone mox hominem liberatum? Quis etiam non omni admiratione stupendum ducat, carne circumdatum hominem, cælis patentibus carnis oculos superno infigere lumini, & videre visiones Dei, angelico insuper mulceri cantico, doceri oraculo? Hæc atque similia in sancto homine veneramus, non æmulamur. Meritò quidem, quando & sine salutis periculo possunt non fieri, & sine salutis periculo nequeunt vsurpari. Tutius sanè æmulanda solidiora, quam sublimiora, & quæ magis virtutem redoleant, gloriam minùs.

Visiones admirandæ.

Catalogus virtutum S. Victoris.

Coloss. 3.

Studeamus proindè moribus conformari, cui in mirabilibus similari, & si volumus, nõ valemus. Aemulemur in viro sobriam victum, deuotum affectum: æmulemur mansuetudinem spiritus, castimoniam corporis, oris custodiam, animi puritatè, ponere frenum iræ, & modum linguæ, dormire parcius, orare frequentius, commone nosmet ipsos psalmis, hymnis & canticis spiritualibus, diebus iungere noctes, & diuinis laudibus occupare. Aemulemur charismata meliora. Discamus ab ipso, quòd mitis & humilis corde fuit. Aemulemur, inquam, quòd extitit liberalis in pauperes, iucundus ad hospites, patiens ad peccantes, benignus ad omnes. Hoc enim melius. In his forma est, cui imprimamur: in miraculis gloria, à qua reprimamur. Illa lætificent, ista ædificent: moueant illa, ista promoueant.

Epulemur, dilectissimi, ad mensam diuitis vocati, mensam abundantem panibus, delicijs cumulatam. An non diues, qui nos exemplis reficit, protegit meritis, lætificat signis? Diues planè, in cuius hodiè conuiuio solenni angeli & homines pariter congregantur. Hi, vt reficiantur: illi, vt delicientur: isti, vt proficiant: illi, vt gaudeant. Cuius vita repleta bonis, quid nisi mensa referta cibus? Nec tamen omnibus omnia apponuntur, sed vt tollat quisque, quod sibi expedire & conuenire videbitur.

Et

Et ego quidem consilio salubriori diligenter considero, quæ mihi apponitur. Cautum est mihi eligere mea, & aliena non tangere. Non extēdam manum ad gloriam miraculorum, nè si attentauero, quod desuper non accepi, perdam meritò & quod video accepisse. Non leuo cum illo oculos ad rimanda secreta caelestia, nè oppressus à gloria, confusus resiliam, serò confugiens ad cōsiliū sapientis, qui ait: *Altiora te nè quæ-* Eccī. 3.
sieris, fortiora te nè scrutatus fueris. Infertur mensis vinum nouum aquarum ruben-
tium, non tango: quia non mihi appositum scio, qui similiter elementa mutare, naturas
innouare non valeo. Cerno item in mensa Victoris, angelos illū audisse canentes. Nun-
quid videbo & ego mihi supernos exhiberi cantores, aut certè citharcedos illos de Apo-
calypsi coram me citharizare in citharis suis? Imperat ille demonibus adhuc in corpore Apoc. 14.
viuens, vinctum in corpore soluit, iam corpore solutus. Cibi sunt, sed non mei: equi-
dem iocundi & sapidi, sed non tangit illos anima mea, quoniam non est inopi mihi, vn-
dè sufficiam talia redhibere.

At si diligenter considero, ecce præ oculis in mensa sancti, censura iudicij, disciplina vigor, sanctitatis speculum, vitæ forma, virtutis insigne. Hæc à me & absque presumptione sumuntur, & salubriter insumuntur, & si dissimulo, districte repossuntur. Audi adhuc, quænam mihi iurè apposita putem. Si panem doloris, & vinum compunctionis de diuitis mensa obruleris, tollo securus, qui sum pauper & inops. Erunt mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, & poculum meum cum fletu miscebo. Pars mea hæc, qui dolenda commisi. Nec me tamen pigebit, vt æstimo, cibi huius, quoniam qui apposuit sci- Eccēs i.
entiam, addit & dolorem. Sed & si temperantia, si iustitia, si prudentia vel fortitudinis
exempla appareant, ea incunctanter sumo, sciens quia talia oportet me præparare. Hæc
mihi apponi, hæc à me repetitum iri non dubito. Nunquid signa & prodigia exigenda à
nobis sunt, vt ea diuiti vicissim præparemus?

Fratres, vasa sunt in honorem illi, qui nos inuitauit, non cibi pauperum. Tu ergò, qui inuitatus es, diligenter considera, quid tibi ille, quid sibi apposuerit: non enim quicquid in mensa apponitur, tibi apponitur. Quid si in poculo aureo fuerit propinatum? Non poculum tibi, sed potus apponitur. Sume potum, & pone aurum. Ergò exempla bonorum operum & rectitudinem morum paterfamilias communicat ita domesticis, vt prerogatiuam sibi retineat in miraculis. In his tamen atque illis, ille glorificandus est, cuius munus sanctè viuere, cuius virtus signa facere est: qui in Trinitate perfecta viuit & regnat Deus in secula seculorum, Amen.

VITA SANCTORVM ANDRONICI ET EIVS CONIVGIS ATHANASIAE,

Authore Simeone Metaphrasite.



LN diebus Theodosij magni Imperatoris, erat in magna vr- 27. FEBRVA.
be Antiochia iuuenis quidam argētarius, nomine Andro-
nicus. Accepit autem vxorem filiam argentarij, nomine
Iohannis. Erat verò eius nomen Athanasia. Erat enim re-
vera Athanasia, id est, immortalis & factis & cogitatione.
Erat autem Andronicus valdè pius, & plenus bonis operi- Andronicus
bus. Similiter verò eius quoquè vxor, erant autem valdè & Athana-
diuites. Sic verò vitam suam agebant argentariam, & fa- sæ pietas.
cultates suas diuiserunt in tres partes: vnam quidem in ra- Facultatū
tionem pauperum, & aliam in rationem Monachorum, & distributiō.
aliam in rationem facultatum & officinæ. Vniuersa autem
ciuitas amabat dominum Andronicum propter eius modestiam.

Cognouit autem suam vxorem: & cum concepisset, peperit filium, & nominauerunt eum Iohannem. Cum verò adhuc in vterò cōcepisset, peperit filiam, & nominauit eam Mariam. neque amplius appropinquauit vxori Andronicus. Conferebat autem suum In matris
studium ad diligenter & lubenter laborandum, cum alijs Christi amantibus argentarijs. monio vi-
Dominico & die secundo & quarto & in parasceue, à vespera vsque ad matutinum ibat uunt con-
tinenter.